

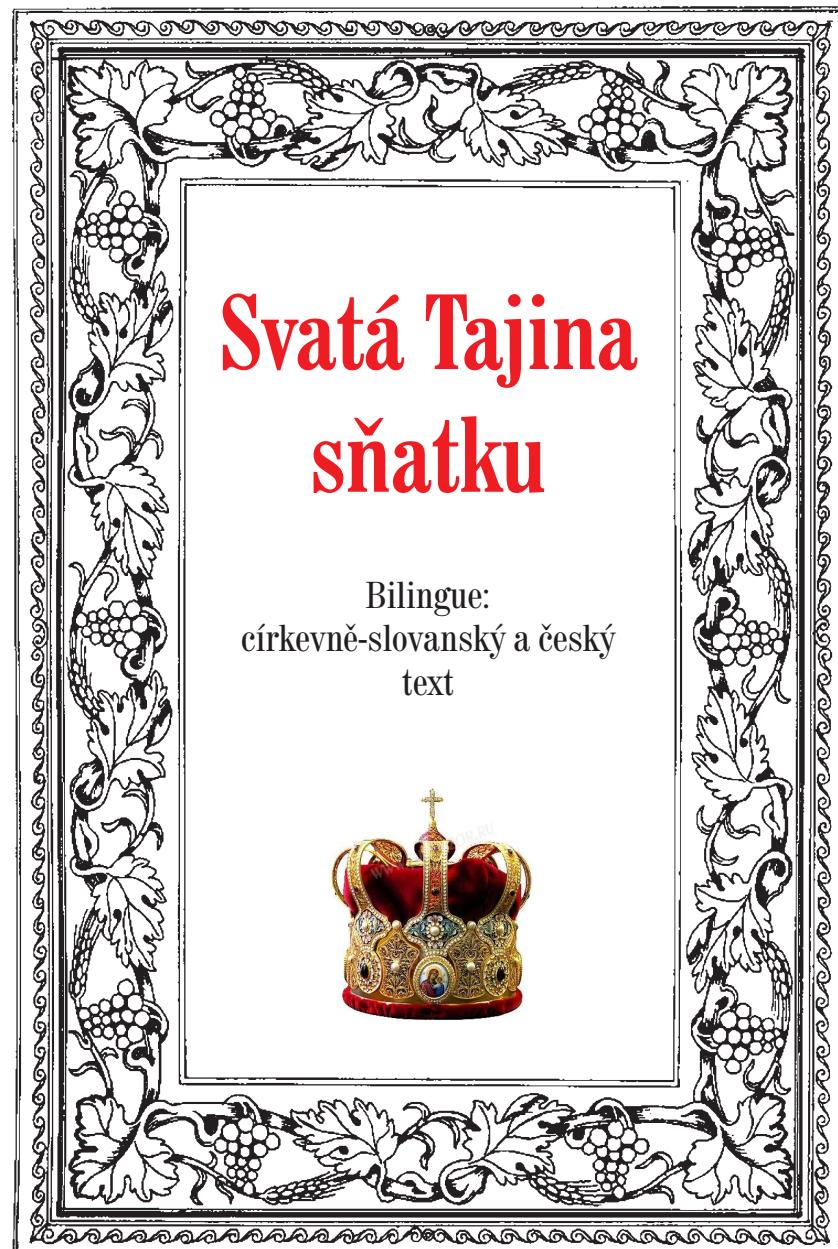
Poznámky k překladu

- 1 Dosl. neposkvrněné, tj. nezneuctěné
- 2 Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a ochraňuj nás...
- 3 Zostuzení, potupy, ostudy
- 4 úděm
- 5 Dosl. dlouhou aktivitu, činorodost
- 6 Tak dle církevně-slov. překl. i dle rus. synod. Dle kral.: pomocníka, který by při něm stál. Dle ekum.: pomocníka, jemu rovného.
- 7 Dosl.: kytovce
- 8 Koruny = věnce
- 9 Smělostí
- 10 Dosl.: Blahodatí a lidumilností
- 11 Dílo. Moskva 1847, č. 5, s. 60
- 12 Dílo; 2. vyd. SPB 1901, 7, str. 782
- 13 Dílo; 2. vyd. SPB 1898, t. 1, str. 310
- 14 Trojickij S., Christijanskaja filosofia braka. Pariž 1933, s. 51

Překlad pořízen dle slovanského trebníku. V postupu obřadu je tedy vyznačena většinou praxe slovanská (ruská). Poznámky (o odlišnostech řecké praxe jsou zmínky hlavně v úvodu a v závěru, místy i v průběhu obřadu). Některé poznámky ze starého trebníku jsou sice uvedeny, ale zároveň korigovány (v průběhu obřadu a v dodatečích) s ohledem na současnou praxi. Vyšvětlivky k Tajině sňatku přeloženy z Nástolní knihy. Údaje o řecké praxi zaznamenány z porozování. Některé právní poznámky převzaty z knihy: Kobyzev, Novák, Koukal: Církevní právo.

„B“ verze s paralelním církevně-slovanským textem a českým překladem

Původní překlad revidován dle CSL a doplněn; 2017—2023 verze 0.93 bilingue.



Postup začlenění obřadu sňatku do svaté liturgie:

1.) obřad zasnoubení se vykonává před liturgií (stejněho dne nebo několik dní předem; koná-li se ve stejný den, pak se modlitba „Hospodine, Bože náš...“ nekoná).

2.) Před začátkem liturgie (tj. před Blahoslaveno budiž království...) kněz přiveze snoubence z předsíně do chrámu za zpěvu žalmu 127/128: Blahoslaven každý, kdo se boji Hospodina... Postaví oba v chrámu a hned se jich táže: Chceš-li, (jméno), z dobré vůle, bez přinucení...? Atd.

3.) Rozšířená velká (pokojná) ektenie (na začátku liturgie) – do obvyklých prosb přidávají další prosby za ty, kteří chtějí vstoupit do manželství (přebírají se z velké ektenie na začátku obřadu korunovace).

4.) Po obvyklých modlitbách tří antifon se přidávají modlitby (možno číst nahlas, až zpěváci doprovází Jednorozéný Synu...) z obřadu Tajiny manželství: „Bože přečistý...“ „Blahosloven jsi, Pane Bože náš, žechnající a stvrzující tajemný a čistý sňatek...“ a „Bože svatý, jenž jsi učinil z prachu země člověka a z jeho zebra vzdělal ženu...“ Po nich se koná obvyklá malá ektenie s ohlasem „Neboť dobrativý a lidumilný Bůh jsi ty...“

5.) Po malém vchodu a po troparech a kondacích se koná korunovace novomanželů.

6.) Po řadových čteních apoštola a evangelia se přidávají čtení Tajiny sňatku.

7.) Do vroucí ektenie se přidávají prosby za oddávané (z vroucí ektenie uvedené v obřadu svatby).

8.) Po prosebné ektenii (nebo v jejím průběhu) se čte modlitba ze obřadu Tajiny manželství (po korunovaci): „Hospodine, Bože náš, ve spasitelné péči své...“ Po ní se čte ohlas prosebné ektenie

9.) Po modlitbě Otčenáš se požehnání společně číše nekoná, protože oddávaní budou společně přijímat z eucharistického kalicha přečisté Tělo a Krev Spasitele. Novomanželé přistupují ke kalichu jako první.

10.) Po zaambonové modlitbě se provádí obcházení kolem analogie (nebo tetrapodu) za zpěvu troparů: Isaiáši plesej... Atd.

11.) Před závěrem liturgie se konají poslední modlitby Tajiny manželství a provádí se snímání korun. Následuje ukončení liturgie a společné propuštění pro neděli i pro Tajinu sňatku.

Kázání (přesouvá se na konec liturgie) se má věnovat poučení o manželství.

Podrobnosti viz v závěru (str. 66)



vádí se snímání korun. Následuje ukončení liturgie a společné propuštění pro neděli i pro Tajinu sňatku.

Kázání (přesouvá se na konec liturgie) se má věnovat poučení o manželství.

Držení korun nad hlavami novomanželů. V případech, kdy svatební koruny na hlavách muže a ženy by mohly sklouznout a musí být tudíž přidržovány nebo drženy mírně pozdvihnuty nad jejich hlavami, může se to konat takto: při korunovaci mají koruny na starost výhradně svědkové, ale po nějaké době se mohou začít střídat v držení korun ostatní dospělí přítomní věřící. Při svatém přijímání drží koruny pozvednuté nad hlavami novomanželů jedině svědkové a stejně tak i při průvodu kolm analoje. Vzhledem k těmto okolnostem je možno promluvu kněze odložit a kázat až po snímání korun po liturgii. (*Rozepsáno na základě vydaného Řádu Tajiny sňatku, jak se koná při svaté liturgii. Beograd, 1988*)

Manželství je nejen spolužití muže a ženy, ale jejich spojení v Kristu, který o obou činí jedno tělo. Čím více se muž s ženou přibližují ke Kristu, tím se jejich spojení stává pevnější. Manželství nutně potřebuje jednotu, kterou je sám Ježíš Kristus. Proto je nutné, aby se už samotného uzavření manželství sjednotili muž a žena s Kristem, který svazek dvou lidí promění na jednotu, podobnou jednotě Božských Osob v přesvaté Trojici. Skrze Eucharistii se novomanželé sjednocují s Kristem a přes tuto mystickou jednotu se spojují i navzájem. Prvotní církve dobře chápala smysl této mystické jednoty, a proto uskutečňovala „Tajinu lásky“ v době Eucharistie. Ženich i nevěsta se před svatbou připraví pokáním, zpověďí a půstem, aby přijali Boží blahodať a v samotný den sňatku přijímají ze svatého Kalicha Tělo a Krev Kristovy, který jejich manželství žechná a sám tyto dva sjednocuje. Proto je užitečné a žádoucí pro oddávané i pro církev, abychom se vrátili k starobylé praxi a Eucharistie se stala pečetí vtiskující křesťanskému manželství jeho pravý smysl. (*Základní svaté Tajiny pravoslavné církve, prot. Peter Kormaník, PBF Prešov, 1996, str. 158*)

Konec a Bohu sláva!

uzavírala jen občanskou formou před státem nikoliv církevním obřadem; církev je vzala na vědomí a mlčky požehnala až po uplynutí epitemie). V době 10. – 15. stol. zahrnují byzantské a sinajské rukopisy do rádu konání svatby i svaté přijímání pro ty, kteří do manželství vstupují, „jsou-li hodni“ – a to ze zásobních Darů po zvolání kněze: „předem posvěcené svaté svatým“. Později se však sňatek začal konat odděleně od svatého přijímání a nezřídka i mimo chrám, stále častěji jako individuální obřad (treb).

V současnosti pozorujeme v pravoslavné církvi ve světě snahu o obnovu starých liturgických principů a návrat k prvotním a tradičním prvkům církevní praxe. Je to výraz snahy o překonání formalismu a o návrat k autentickému křesťanskému vztahu mezi vírou a duchovností na jedné straně a liturgickým životem na straně druhé. V centru tohoto procesu obnovy je opětne spojení vykonávání svatých Tajin s Eucharistií, jak to bylo běžné v prvotní církvi. Toto spojení se v případě manželství provádí např. v Srbské pravoslavné církvi následujícím způsobem.

Postup začlenění obřadu sňatku do svaté liturgie:

1.) obřad zasnoubení se vykonává před liturgií (stejného dne nebo několik dní předem; koná-li se ve stejný den, pak se modlitba „Hospodine, Bože náš...“ nekoná).

2.) Před začátkem liturgie (tj. před Blahoslaveno budiž království...) kněz přiveze snoubence z předsíně do chrámu za zpěvu žalmu 127/128: Blahoslagen každý, kdo se bojí Hospodina... Postaví oba v chrámu a hned se jich táže: Slibuješ (jméno) z dobré vůle, bez přinucení...? Atd.

3.) Rozšířená velká (pokojná) ektenie (na začátku liturgie) – do obvyklých prosb přidávají další prosby za ty, kterí chtějí vstoupit do manželství (přebírají se z velké ektenie na začátku obřadu korunovace).

4.) Po obvyklých modlitbách tří antifon se přidávají modlitby (možno čist nahlas, až zpěváci dozpívají Jednorozéný Synu...) z obřadu Tajiny manželství: „Bože přečistý...“ „Blahosloven jsi, Pane Bože náš, zehnající a stvrzující tajemný a čistý sňatek...“ a „Bože svatý, jenž jsi učinil z prachu země člověka a z jeho zebra vzdělal ženu...“ Po nich se koná obvyklá malá ektenie s ohlasem „Neboť dobrativý a lidumilný Bůh jsi ty...“

5.) Po malém vchodu a po troparech a kondacích se koná korunovace novomanželů.

6.) Po řadových čteních apoštola a evangelia se přidávají čtení Tajiny sňatku.

7.) Do vroucí ektenie se přidávají prosby za oddávané (z vroucí ektenie uvedené v obřadu svatby).

8.) Po prosebné ektenii (nebo v jejím průběhu) se čte modlitba ze obřadu Tajiny manželství (po korunovaci): „Hospodine, Bože náš, ve spasitelné péči své...“ Po ní se čte ohlas prosebné ektenie

9.) Po modlitbě Otčenáš se požehnání společně číše nekoná, protože oddávaní budou společně přijímat z eucharistického kalicha přečisté Tělo a Krev Spasitele. Novomanželé přistupují ke kalichu jako první.

10.) Po zaambonové modlitbě se provádí obcházení kolem analogie (nebo tetrapodu) za zpěvu troparů: Isaiáši plesej... Atd.

11.) Před závěrem liturgie se konají poslední modlitby Tajiny manželství a pro-

Svatá Tajina sňatku

Předsvatební dotazník

Především si kněz musí ověřit, zda nejsou kanonické překážky uzavření manželství – muž a žena nesmí být v blízkém příbuzenském poměru či v pokrevním příbuzenství, nesmí to být kmotr s křtěncem (či rodičem křtěnce), pěstoun a osvojeneč, nikdo z nich nesmí být v platném manželství, nesmí to být manželství čtvrté. Pokud nejsou oba pravoslavnými křesťany, řídí se kněz pokyny archijerejského synodu pro takové případy (i svědkové mají být pravoslavnými křesťany). Musí být oba plnoletí (18 let), nesmí být nikdo z nich mnich (a dále viz církevní právo).

Otzázy klade kněz stojící s epitrahilem a křížem v ruce, snoubenci stojí proti němu – ženicha má kněz po levici a nevěstu po pravici (jako jsou ikony Krista a Bohorodice na ikonostasu), tváří k východu – k ikonostasu (pokud se to koná v domě, pak jsou obráceni k domácí ikoně). (Dnes se většinou koná méně slavnostní neobřadní formou v rámci předsvatební katechesy.)

Na závěr je možno za přítomnosti svědků vykonat též formality potřebné, aby byl sňatek platný i před státními zákony (např. dotaz na vzájemnou znalost zdravotního stavu a pod.), včetně vyplnění státem vydaných formulářů, aby mohl být zanesen ve státních matrikách. **Protokol – předvyplní se církevní formulář sňatku** (podepiši jej novomanželé až po vykonání svaté tajiny).

Kněz: Blahosloven Bůh náš... Amen.

Otče náš... Neboť tvé jest království... Amen.

Tropar chrámu nebo světcí dle domácí ikony.

Kněz poučuje o svaté Tajině sňatku (viz náměty na poučení v závěru). Po důkladném poučení se kněz táže nejprve ženicha, a pak nevěsty, zda mají úmysl vstoupit ve svazek manželský, zda k tomuto rozhodnutí přistoupili svobodně bez jakéhokoliv nátlaku, zda někdo z nich není přinucen, nebo tak nečiní ze strachu, zda jsou si jisti, že nebyli uvedeni v omyl. (Může připojit i další dotazy, které jsou nutné, má-li být tento sňatek být již bez dalších úředních výkonů platný před státní správou a zapsán do státních matrik).

Pak se kněz modlí vroucí ektenii, do které vloží i prosbu:

Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení a na-

vštívení Boží služebníka Božího (**jméno**) a služebnici Boží (**jméno**) nyní dotázaných a souhlasících s uvedením do stavu manželského.

Po ohlasu žehná oba křížem, který oni pak políbí, a koná propuštění.

Obřad svaté Tajiny sňatku

V případě, že se obřad zasnoubení koná bezprostředně před oddavkami, pak se již před zásnubami v blízkosti svatých dveří postaví malý stolek, pokrytý ze všech stran, a na něj se položí evangeliář, kříž, koruny (věnce), kalich (nádobka) s červeným vínem a případně zásnubní prsteny a svěcená voda. Zde koná se obřad sňatku.

Svatební průvod, v jehož čele jsou snoubenci, za nimi svědkové a pak ostatní účastníci, se utvoří v zadní části chrámu – v předsíni chrámové. A dále jak je uvedeno níže na začátku obřadu zasnoubení.

Zasnoubení

V případě, že se zasnoubení koná samostatně, pak po zásnubách se snoubenci připravují na den, kdy budou Pána prosit o požehnání jejich manželského svazku, zachovávajíce mezi sebou „svaté přátelství“; tomu pak předchází svatá zpověď za celý předešlý život, aby s čistým svědomím přijali svatou Tajinu sňatku v návaznosti na to i svaté přijímání. Dnes se však koná zasnoubení bezprostředně před sňatkem jako jeden obřad.

Po božské liturgii stojí kněz v oltáři a ti, kdož se chtejí spojit zasnoubením, stojí v předsíni chrámové – muž napravo, žena* vlevo**.

Na pravé straně svatého prestolu leží jejich dva prsteny: pro muže a pro ženu, blízko sebe (dnes bývají oba zlaté).

Kněz v oltáři otevřá královskou bránu (dnes se otevírat nemusí) a vychá-

(*) Dle ruské praxe žena při obřadu nedrží svatební kytici. V Řecku ano.

(**) Podle ruské praxe stojí od sebe v povzdálí, čelem proti sobě; muž na pravé části chrámu (podobně jako je na ikonostase vpravo ikona Spasitele) a žena v levé části (podobně jako vlevo je ikona Bohorodice); v předsíni poblíž vrat chrámových.

na „silné a sladké víno“ manželství. Snoubenci, kteří přišli do chrámu, neodejdou z něho stejnými, jakými byli před tím. Odnáší si v srdci radost, pokoj a sílu k manželskému životu.

Proto pijí novomanželé v chrámu ze společné číše víno, aby tím svědčili o své přípravenosti pít kalich života, který je naplněn radostí i soužením, dobrem i těžkostmi, tím, co nám prozřetelnost Boží sešle, aby utvrdila tuto rodinu a očistila ji od nečistých příměsí. V manželství se mají muž i žena očistit jako zlato v ohni, povznést se ze země na nebe jako dvě světla, která nezhasnou na věky.

Když kněz vede novomanžele průvodem kruhem kolem evangeliáře, naznačuje se tím, že jako první společné kroky konají manželé vedení knězem okolo evangelia, tak celý svůj život musí řídit dle evangelia a mají se nechat vést církví. Je obtížné si představit, že by manželský pár mohl vítězně završit svou životní pouť, nebude-li se neustále utíkat k svému duchovnímu otci, jemuž jedinému mohou a mají vypovědět všechny těžkosti, s nimiž se na své manželské cestě potýkají.

Konání Tajiny manželství v rámci liturgie

Nerozlučnost svaté Tajiny manželství od svaté Eucharistie a možnost liturgického obnovení jejich spojení

Eucharistie je středobod všech svatých Tajin, jejich korunou, a všechny se k ní vztahují. Dříve se všechny Tajiny, včetně uzavírání manželství, konaly v průběhu svaté liturgie. O tom svědčí Tertulian (2. stol.): „Manželství je odsouhlaseno církví a upevňuje se svatou obětí (Eucharistií), uděluje se požehnáním (církevního duchovenstva) a zapsáno je anděly na nebi.“

Forma uzavírání manželství u prvních křesťanů byla dvojitá: formální občanské manželství stanovovalo jeho zákonné před společností, a souhlas církve, společná účast novomanželů na nedělní liturgii a společné přijímání za přítomnosti celé křesťanské obce s požehnáním biskupa vytvářely Tajinu, díky níž se „zákoně manželství“ proměnilo na věčný svazek lásky v Kristu. Viz o tom sv. Ignatios Antiochijský: „...vstupovat do manželství je možno jen se souhlasem biskupa, aby manželství bylo v Pánu a ne dle žádostivosti.“

Až do 10. stol. se svatá Tajina manželství konala spolu s liturgií. Konání svatby odděleně od eucharistického shromáždění bylo vyvoláno 89. novelou císaře Lva V. v r. 912., podle které manželství, jež nezískalo církevní požehnání, se „nebude nazývat manželstvím“, ale „nezákonné soužitím“. Tím byla církev při uzavírání smíšených manželství nebo druhých manželství nucena konat to odděleně od liturgie, neboť v takových případech nemohli oba novomanželé přistoupit ke společné eucharistické číši (kvůli jinému věrovyznání nebo kvůli epitimii za druhé manželství; sv. Basil předepisuje epitimii za druhé manželství 1 – 2 roky pokání a oddělení od svatého přijímání a za vstup do třetího manželství 3 – 5 let; taková manželství se

Manželství je posvěcením a současně svatou Tajinou. V něm se uskutečňuje proměna člověka, rozšíření jeho osobnosti. Člověk získává, objevuje, nachází nový pohled na život, nové životní pocity a zkušenosti, rodí se pro svět v nové plnosti. Pouze v manželství je možné plné poznání člověka, vidění jiné – druhé – osoby. V manželství se člověk ponořuje do opravdového života, vstupuje do něj skrze druhou osobu. Nachází sebe v druhém. Toto poznání a nový život nám dávají zakusit završující plnost a uspokojení, které nás činí bohatšími a moudřejšími.

Tato plnost se prohlubuje ještě tím, že ze dvou lidí, spojených jedním životem, vzniká třetí – jejich dítě, které se má nadále rozvíjet podle zákonů dokonalosti. Avšak když mezi manželi – rodiče – panuje nesoulad a spor, který nejsou schopni překonat, tehdy také dítě bude plodem tohoto sporu a bude jeho pokračováním.

Uvažujeme-li o manželství, musíme zároveň myslet na rození dětí. Děti jsou Božím požehnáním. V dětech se rozvíjí krásá matčiny i otcovy duše. Rození dětí je po blahodati největším Božím darem člověku na tomto světě.

Prostřednictvím Tajiny manželství je udělována manželům Boží milost i k výchově dětí, které křesťanští rodiče jen napomáhají, jak se o tom vyslovil apoštol Pavl: „Nikoliv já, ale blahodáť Boží, která je se mnou.“ (1 Kor 15,10)

Andělé ochránci přidělovaní dětem při svatém křtu na celý život, tajemně, ale při tom citelně, napomáhají rodičům při výchově jejich dítěk, když od nich odvracejí různá nebezpečí.

Jenže pokud se manželství stalo pouhým vnějším spojením a nikoliv vnitřním vítězstvím u obou manželů nad svojí sebeláskou a pýchou, pak se to projeví též na dětech, a bude to mít za následek jejich neodvratné odcizení od rodičů – rozkol v domácí církvi. Proti tomu lze bojovat jen každodenním budováním manželství, přemáháním svých vášní a marnivosti, individualismu a sobectví čili sebelásky, která podrývá skutečnou oddanost a obětavou lásku. Manželé nejsou vlastníky jeden druhého. Tajemství šťastného křesťanského manželství spočívá ve společném plnění Boží vůle, které spojuje jejich duše navzájem a s Kristem. Jedinou cestou k tomu je stálé prohlubování duchovní života. Je potřebné učit se být náročný k sobě a laskavý k druhému, být velkorysý a dokázat odpouštět. Je nutno vše nasměrovat k jedinému cíli – zachování lásky a duchovnosti v rodině; ostatní přijde poté. Ježíš Kristus pravil: „Hledejte vy nejprv království Božího a spravedlnosti jeho, a vše (ostatní co potřebujete) bude vám přidáno. Ví zajisté Otec váš nebeský, že (to všechno) potřebujete.“ (Matouš 6,33 a 32) Zdá se to být snadné, ale je ve skutečnosti velice těžké nést odpovědnost za vzájemný svazek, dokázat zaujmou v rodině své postavení – muž místo odpovědnosti za rodinu a za její zabezpečení a ochranu, žena pokorné místo pomocnice, vnitřní péče o potřeby rodiny a výchovy dětí. Bůh pomůže tam, kde je na jedné straně zbožnost a pokora a na straně druhé odhodlání a touha budovat křesťanské manželství. Manželství je nesení kříže. Trpělivé snášení těžkostí přináší svým časem sladké duchovní plody. Ne nadarmo se při sňatku zpívá: „Svatí mučedníci...“

Evangelium o zázraku proměnění vody ve víno v Káně Galilejské se čte při svatbě jako symbol sňatku. Snoubenci přicházejí do chrámu a v nádobách svých srdcí si přinášejí „vodu“ lidské vzájemné náklonnosti a rozhodnutí založit rodinu. Při svaté Tajiné sňatku se přítomností Kristovou, skrze požehnání kněze, mění tato „voda“

zí do chrámu, oblečen v epitrachil a felon (dle ruské tradice i nárukávníky), **nese evangelium a kříž**, jimiž požehná ze soleje přítomné, a pak jde a klade je na stolek uprostřed chrámu.

Ti, kdo se chtějí spojit zasnoubením, stojí v předsíni chrámové – muž napravo, žena^{*} vlevo^{**}. **Poté kněz kráčí do předsíně**, kde přivádí muže a ženu k sobě, **spojuje jim ruce** tak, že ruka ženicha se pokládá svrchu na prsty nevěsty (na znamení, že muž je hlava, živitel a ochránce). Na spojené ruce kněz **pokládá epitrachil** (na znamení, že sám Bůh je vede do zákonného manželství), a zatímco přidržuje epitrachil na jejich spojených rukách, vede je o kousek dál do předsíně, kde pak už stojí po celé zásnuby vedle sebe, čelem k oltáři. Tam **žehná rukou hlavy** nově zasnubovaných tříkráte, **podává jim rozžaté svíce**^{***} a okuřuje na způsob kříže.

Kněz (diákon) čelem k oltáři koná ektenii:

Diákon volá: Požehnej vladyko.

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Diákon: V pokoji k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Pokračuje v prosbách velké ektenie:

Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Za svatý chrám tento za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se.

(*) Dle ruské praxe žena při obřadu nedrží svatební kytiči. V Řecku ano.

(**) Podle ruské praxe stojí od sebe v povzdálí, čelem proti sobě; muž na pravé části chrámu (podobně jako je na ikonostase vpravo ikona Spasitele) a žena v levé části (podobně jako vlevo je ikona Bohorodice); v předsíni poblíž vrat chrámových.

(***) V Rusku žehná rukou každého jen jednou (a pak při předávání svíce požehnává ještě touto svící). Svatební svíci opatrují po celý život až do hrobu. Jednou při pohřbu ji kněz bude vkládat do rukou nebožtíka v rakvi. V řecké praxi oddávání svíce nemají. Nevěsta drží při obřadu svatební kytiči.

ПОСЛАДОВАНИЕ БЫВАЕМОЕ ВЪ АБРЫЧЕНІИ.

По вѣкѣстvenной лѣтърѣ, сїмѣникѣ стоялъ въ стѣнѣи, предстоялъ ходатиин спасатиа предъ стѣнами дверьми: мѣжъ ѿшъ аѣснѹю, жена же ѿшѹю. Лежатъ же на десицѣи стѣнахъ пропѣзы перстни ихъ да, златыи и серебраныи, серебраныи ѿшъ оѣлоніаиса къ десицѣи, златыи же къ лѣбвица, блѣзъ драгъ драга. Сїмѣникъ же наизнаменуетъ глауки новонеѣстгныхъ тѣнѣды, и даѣтъ имъ свѣтыи вожженыи, и вѣдъ вѣдъ храма, кадитъ крѣвнѣи, и глаголетъ въ дѣакона: Благослови владыко. И сїмѣникъ:

Благословенъ Г҃рѣхъ наше, всегда, наинѣ и прѣши, и во вѣки вѣковъ.

Лікъ: Амінъ.

Дѣаконъ: Миромъ Г҃дѣ помоѣииса.

Въ свѣшнѣи мѣре, и въ епсѣнїи душъ нашихъ, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ мѣре всегда мѣра, благостоанїи свѣтлыхъ божиихъ церкви, и соединенїи всѣхъ, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ епсѣмъ храмѣ сѣмъ, и изъ вѣрою, благоговѣнїемъ и прѣхомъ божиимъ входашихъ вонъ, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ господинѣ нашеи (мирополитѣ) (и.м.а. реч.), ... чеснѣмъ пресвѣтѣ рѣтѣ, во Христѣ дѣаконствѣ, и въ епсѣмъ прѣчтѣ и людехъ, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ рабѣ божиї, ильку, и рабынѣ божиѣ, ильку, наинѣ ѿбрѣчиающиа драгъ драгъ, и въ епсѣнїи ихъ, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ ѣже податиелъ имъ чадамъ въ прѣдѣи рода, и вѣдъ имъ ѣже ко епсѣнїю прошениемъ, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ ѣже инзпослѣтия имъ любви совершениѣи, мѣриѣи, и помоющи, Г҃дѣ помоѣииса.

Въ ѣже сохранития имъ въ единомыслїи и твѣрдѣи вѣрѣ, Г҃дѣ помоѣииса.

veškeré podobné skutky odporují principům půstu, kterým se na přijímání svatých Darů připravujeme. Z téhož důvodu pravoslavná tradice nedovoluje manželské obcování v postní dny středu a pátek (od předvečera); stejně tak se nemají tyto skutky dít v období čtyř delších půstů (zpovědník může požehnat ikonomii).

Slova ap. Pavla o intimním manželském souzití: „Nerozlučujte se jeden od druhého, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu (tj. v době postní; pozn.). Potom zase buďte spolu, aby vás satan nepokoušel skrze nezdrženlivost vaši.“ (1 Kor 7,5) Manželé se tedy nemají svévolně odpírat jeden druhému, protože to může vyvolávat nespokojenosť či vést k rozbití manželství nevěrou.

V pravoslavném prostředí se kategoricky vylučuje používání hormonální antikoncepce (z mnoha důvodů) a provedení potratu. Vše ostatní ohledně intimního života řeší věřící se svým zpovědníkem.

Jiné zamýšlení

Podle sv. Jana Zlatoustého je manželství „podivuhodná ctnost“.

Svojí bohoslužbou Církve zprostředkovává novomanželům blahodatné síly k se-trvání v jednotě společného života, aby byli oba „jedním tělem“ (1. Mojž. 2,24) a s Církví byli „jedno srdce a jedna duše“. (Sk 4,32) Počátek svého života novomanželé spojují se zjevenou pravdou: „Neboť kde se dva nebo tři shromázdili v mém jméně, tam jsem mezi nimi“. (Mt 18,20) Tato pravda podle víry těch, kteří vstupují do manželství, jim odkrývá tajemství přítomnosti samého Ježíše Krista mezi nimi, který je korunuje slávou a ctí.

Ohledně rození a výchovy dětí: svatý Jan Zlatoustý srovnává manželský svazek křesťanů s hnizdem, ve kterém matka krmí mládáta, aby se ptáčata naučila bezpečně lézt, aby se jim zpevnila křídla, objevila se síla a mládáta nezůstávala v hnizde navždycky. „Hospodin,“ říká sv. Jan Zlatoustý, „nás od věčnosti vedl k nebi a ukázal nám cestu, která tam vede... A když to ukázal, zanechal nás na dlouhý čas v tomto světě a v manželství jako v hnizdě. Když nám po čas toho dlouhého času vyrostla křídla cností, tehdy přišel On, začal nás tiše a pomaličku vyvádět ze zdejšího příbytku, uče nás vznáset se k hornímu (nebeskému) sídlu. Tímto způsobem... ti ušlechtilí, světlo milující, opouštějí s velkou lehkostí hnizdo, vzlétají do výšin a dosahují nebeské, zříkajíce se pozemského“¹³.

Svatost křesťanského manželství je činí takovým, že se nesrovnává s žádným manželstvím uzavřeným mimo Církve, neboť Boží milost se stává „skálou“, na které se rodina buduje, jak již bylo řečeno, jako „domácí církev“ (Kol 4, 15), „církev podle podstaty svého života“¹⁴. Právě církevnost dává rodině křídla, pomocí nichž je možno se vznést do horního světa a nasycovat rodinný život blahodatnou láskou k Bohu a k sobě navzájem. Církevnost jim dává klíč ke zbožnému přání čistoty a pečeť oddanosti, která je naprosto nutná k naplnění manželského tajemství a k pokroku ve zbožnosti. Čistota a oddanost křesťanského manželství otevírají dveře k proměně živočišného těla rodiny na tělo duchovní.

V důsledku blahodatného působení bohoslužby Tajiny manželství dostávají manželé sílu stát se „přístavem čistoty“. S pomocí Boží napomáhá manželský svazek lidem sílit ve víře a v jednotě křesťanského života, aby dosáhli míry plného vrzrustu Kristova – dokonalého člověka. (Efes 4,13)

jak praví Písmo; je ochráncem ženy, když je s ní, je klidná). Ženichovi prsten ukazuje, že je mu od Boha dána moc a vláda nad ženou, vláda však v lásce. Prsten na ruce ženy ukazuje, že muž jí svěřil moc a vládu nad celým domácím hospodářstvím a majetkem. Žena je dle Bible „pomocnicí muži“.

Muž, podle sv. Jana Zlatouštého, skutky i slovy zasévá v domě zbožnost; a žena nechť dohlíží na dům, ale kromě této povinnosti má ještě náročnější úlohu, aby rodina pracovala pro Boží Království¹². Muž si má uvědomit, že musí projevovat péči o spásu duše své manželky. Žena má stejnou odpovědnost jako muž za to, aby se vše v rodině dělo ke slávě Boží. Starostlivostí o tyto věci nedovolují manželé, aby se k nim přiblížily rozpory, nepřátelství, nenávist. Za to – i pro to – vše posílá Bůh svoji blahodať a slibuje chránit místo jejich přebývání. Prostřednictvím manželství jsou manželé povinni vniknout do života Církve láskou k pravdě (2 Tes 2,10), tj. tak, aby světlo této lásky zazářilo pro ně v celé plnosti a svítilo jim stále.

Manželé budují svůj život na Božích přikázáních, které je učí novému životu a pomáhají správně řešit životní úkoly a problémy.

Prostřednictvím obřadu bohoslužby Tajiny manželství povyšuje svatá Církev manželský svazek na stupeň svaté Tajiny. Účastí na jejím konaní ženich a nevěsta skládají před knězem a Církvi svůj svobodný slib setrvat vždy ve vzájemné manželské věrnosti a nerozlučném spojení. A Církev jejich přání stvrzuje. Jejich svazek je požehnáván jako duchovní svazek podobný svazku Krista a Církve, jako obraz tohoto duchovního sjednocení. Pro ty, kteří vstupují do manželství, vyprošuje Církev milost čisté jednomyslnosti k požehnanému rození a kresťanské výchově dětí.

Manželství je malá církev. Smysl a podstata manželství je služba Bohu. Do manželství mají muž i žena přinést jako nejcennější vklad a věno svou neposkvrněnost a nevinnost, která se stává pevným a drahocenným základem manželství. Manželé by neměli důvěrně znát nikoho jiného než jen sebe vzájemně. Proto je tak důležité uchovávat si v mládí čistotu až pro zákonné manželství.

Bůh však přijímá každého, kdo má pevný úmysl očistit svědomí pokáním a vstoupit na cestu věrnosti a založení rodiny.

Nelze slovy vyjádřit štěstí manželství, potvrzeného Církví, posvěceného jejími modlitbami a požehnaného Bohem! Štěstí netkví ve správném výběru partnera, jak se dnes všeobecně povrchně soudí. Sňatek je totiž uzavírána na nebesích. A manželské štěstí musí být vymodené.

Jeden z příznaků dobrých mravů toho, koho si chceš vzít, je úcta k rodičům.

Láska není jen uspokojení, ale především služba. Žena je spasena rozením dětí (1 Tim 2,15), setrvává-li v pravoslavné víře v Bohu, ve věrnosti svému muži a děti vychovává v učení Božím.

Písmo dále praví: „hlavou každého muže je Kristus, hlavou ženy muž a hlavou Krista je Bůh“ ... „Vždyť muž není z ženy, nýbrž žena z muže. Muž přece nebyl stvořen pro ženu, ale žena pro muže“ ... „V Kristu ovšem není žena bez muže, ani muž bez ženy, vždyť jako je žena z muže, tak i muž skrze ženu – všecko pak je z Boha.“ (1 Kor 11,3 a 8,9 a 11,12)

Poučení o intimním manželském životě. Povinností manželů je zdržovat se intimního manželského soužití před svatým přijímáním (od předvečera), protože

Za vladky našeho (jméno) ... za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

Po modlitbě za biskupa a duchovenstvo následuje:

Diákon: Za služebníka Božího (jméno) a služebnici Boží (jméno), kteří se spolu zasnubují, a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Aby se jim dostalo dítěk k zachování rodu a aby jim dáno bylo vše, oč k spáse své prositi budou, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Aby jim byla seslána láska dokonalá a pokojná i pomoc, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Aby zachováni byli ve svornosti, jednomyslnosti a pevné víře, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Aby požehnáni byli v bezúhonném životě, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

A dále pokračuje ektenie jako obvykle:

Diákon: Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Diákon: Zastaň se nás, spasíž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás,² Bože, blahodatí (milostí) svou.

Diákon: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětli-

Ѡ ҆же благословнтица ՚мъ въ непорочномъ житиелъстї, Гдѣ помолимса.

Іако да гдѣ егъ нашъ даруетъ ՚мъ браќу честенъ, и ложе неискрено, Гдѣ помолимса.

Ѡ ՚збѣвнтица наимъ ѿ вслѹка икорен, гнѣба и нѣжды, Гдѣ помолимса.

Засѣдпн, сѣсн, помилѹн и сохрани насъ, Боже, твоєю благодатию.

Претѣдѹ, преблагословенниѹ, славиѹ владычицу нашѹ Бого-
родицу и приисодѣбъ Марію, со всѣми сватыми помолиѹше, смири сеbe,
и драга драга, и вѣсъ жиботъ нашѹ Христѹ Богѹ предадимъ.

Спѣнникъ: Іако подобаетъ тиѣвѣ вслѹка слава, честъ и поклоненіе,
Отцѹ, и Сынѹ, и Святому дѹхѹ, наинѣ и приисно, и во вѣки вѣкѡвъ.

Тако глаголетъ мѣтѹ **Велегласи:**

Боже вѣчныи, разговољшия собрвый въ соединеніе, и союз
любви положивъ ՚мъ неразрѹшнмыи: благословнвый імѧка и
реbeckи, и наслѣдники и твоегѡ ѿбѣтованія показавъи: сѧмъ
благослови и рабы твои ил, илкъ, илкъ, наставлѧ и на вслѹко
дѣло благое. Іако мѣтивый и члвѣколюбецъ егъ сѧ, и тиѣвѣ славы
возсылемъ, Оцѹ, и Сынѹ, и Святому дѹхѹ, наинѣ и приисно, и во
вѣки вѣкѡвъ.

Лікъ: Амнинъ.

Спѣнникъ: Миръ всѣмъ.

Лікъ: И дѹхови твоемъ.

Діаконъ: Главы вѣща Гдѣви приклоните.

Лікъ: Тиѣвѣ Гдѣ.

Гдѣ Боже нашъ, ѿ мѣзыикъ предвѣрѹчиныи цркви дѣбъ ՚пѹ,
благослови ѿбрѹчиныи сѧ, и соедини, и сохрани рабы твои ил въ
мирѣ и єдиномъслїи.

Тиѣвѣ бо подобаетъ вслѹка слава, честъ и поклоненіе, Оцѹ, и Сынѹ,
и Святому дѹхѹ, наинѣ и приисно, и во вѣки вѣкѡвъ.

Лікъ: Амнинъ.

ho svazku Krista s Cirkvi, a vyprošuje se pro ně blahodař čisté svornosti a dar pozehnaného plození a pomoci ke křesťanské výchově dětí.

Kněz by měl při konání sňatku **vždy připomenout**, co jest svatá Tajina manželství a jak je třeba vést manželství, aby na ně Bůh shlízel se zalíbením, jak mají manželé žít, aby manželství bylo ctihoné. Vysvělit, že manželství je společná služba Bohu.

Kněz by měl důrazně pohovořit o závažnosti rozhodnutí uzavřít sňatek, o manželském životě, povinnostech manželů k sobě navzájem, o nutnosti zachování manželské věrnosti, o pozehnání i strastech života manželského, o rození a výchově dětí, což je neodlučitelnou součástí manželství, o vytváření a pěstování křesťanské rodiny (připomíná, že účelem manželství je tajemné spojení muže a ženy, spojení to duchovní, duševní i tělesné v jednu duchovní bytost, ve které se sdílejí dva lidé – muž a žena, společně se radují a společně i trpí; přirozeným důsledkem tohoto spojení je početí a rození dětí; o ty je třeba se tělesně a duchovně starat – dát je pravoslavně pokřtít, pečovat o jejich duchovní výchovu a vzdělání v pravoslavné víře a co nejčastěji je vodit do chrámu; dbát, aby děti žily v Cirkvi).

Ti, kdož se chystají k zasnoubení a uzavření manželského svazku tím berou na sebe slib vzájemné oddanosti, zachování věrnosti a vytvoření pravoslavné křesťanské rodiny. Pán přikazuje manželům, aby žena od muže neodcházela, a muž až ženu neopouští. (1 Kor 7,10–11)

Kněz vysvětuje, že uzavření manželství je doživotní slib zavazující k zachování vzájemné věrnosti a oddanosti i k projevování patřičné úcty, lásky a pomoci. Sňatkem tedy na sebe manželé berou povinnost žít spolu nerozlučně po celý svůj pozemský život v souladu, pokoji a lásce, vyhýbat se vzájemným sporům, obviňování, ubližování slovy i skutky. Vzájemně si odpouštět a něst společně svůj kříž. Je to náročný úkol, k němuž je nutno si stále vyprošovat Boží pozehnání a pomoc. Již při zásnubách však Bůh posílá svého anděla, aby předcházel manžele, chránil jejich svazek a vedl je do Království Božího.

Písmo svaté praví: „Proto muž opustí svého otce i svojí matku a přilne ke své ženě a budou jedním tělem“ (1 Mojž. 2,24), „takže už nejsou dvě těla, ale jedno. Co tedy Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ (Viz Mat 19,5–6)

Tvoříce jedno tělo, mají manželé jakoby i jednu duši a vzájemnou láskou probouzejí jeden v druhém horlivost, úsilí ke zbožnosti. Neboť manželství, jak praví sv. Řehoř Theolog, připoutává více k Bohu, protože lidé žijíci v manželství mají více pochutek obracet se k Němu... Kdo má povinnost starat se o milovanou manželku a děti, ten zápasí v mnohem širším moři života, potřebuje tedy větší pomoc Boží a zároveň on sám začíná víc milovat Boha¹¹.

V křesťanském manželství bere muž na sebe kříž rodinného života, aby žil v Kristu. A žena činí to samé, když se stává jeho pomocnicí a přítelkyní. Žena tomu odpovídá svým organickým, vnitřním, nerozděleným principem, jednotou s mužem podle požadavků svého rozumu, náklonností srdce a zaměřením vůle.

Dříve se při zásnubách používaly prsteny z různých materiálů – stříbrný a zlatý: pro ženicha stříbrný (připomíná ženichovi, že nevěsta je „křehká nádoba“, jemná jako Luna) pro nevěstu zlatý (připomíná ji muže – muž je pro manželku „světlo očí“,

Císař Andronik Paleolog (1282—1328) s konstantinopolským patriarchou Athanasiem definitivně zakázali uzavírat manželství bez vědomí a požehnání farního kněze. Vykonávání svatby přešlo do výhradní jurisdikce církve.

V XIV. stol. sv. Simeon Soluňský podává kanonickou definici manželství: „Sňatek se uzavírá nikoliv ústní dohodou, ale posvátným modlitebním rádem.“

Křesťanské manželství je výsledkem dvou faktorů: vůle samotných oddávaných a vůle církve, která svým požehnáním stvrzuje sňatek a uděluje mu živoucí a působící Boží blahodat.

Do Ruska přešla všechna ustanovení byzantských císařů, ale jen pomalu pronikala do života národa. Podle kyjevského metropolity Ioanna II (1080—1089) považoval národ církevní oddavky součástí sňatku knížat a bojarů, ale sám se při uzavírání manželství držel pohanských obyčejů.

V r. 1775 vydal posvátný synod ruské církve příkaz, aby církevní zásnuby konaly současně s oddavkami (tj. korunovací, věnčaním). V synodální epoše směl uzařírat manželství (tj. konat korunovaci) pouze farní kněz ženicha nebo nevěsty. Farnímu knězi se musel ohlašovat úmysl vstoupit do manželství, což se oznamovalo v chrámu, aby se zjistilo, zda někdo nemá oprávněné námitky. O tom se pak sepсал protokol podepsaný snoubenci a jejich poručníky i knězem. Po vykonání sňatku na znamení potvrzení vykonaného aktu se všichni podepsali do matriky. (Od r. 1802) (Z knihy Gennadije Nefedova: Tajiny a obřady Pravoslavné církve)

Doplňky – o manželství

Manželství je svatá Tajina, při které si ženich s nevěstou svobodně před knězem a Církvi slibují manželskou věrnost, a při tom se zjistí jejich manželskému svazku, jehož předobrazem je duchovní svazek Krista s Církví. Při se jim vyprošuje blahodář čisté jednomyslnosti k požehnanému rození dětí a k jejich křesťanské výchově. (Svt. Filaret, metropolita moskevský)

Náměty pro kněze při pronášení předsvatebního a svatebního poučení o svaté Tajině manželství a k přípravě snoubenců pro uzavření manželství.

Křesťany – ženicha a nevěstu – spojuje nejen láska jednoho k druhému, ale jejich společná láska k Bohu. Sjednocuje je nejen vzájemný vztah, ale i úmysl společně Bohu sloužit.

Církev učí, že manželský život musí být v souladu s pravidly křesťanské morálky. Manželství se nemůže uzavírat kvůli bezuzdné vášni, ale musí být uzavřeno s myšlenkou na Boha a mravní zákon a k Boží slávě. Proto církev požaduje, aby ti, kteří uvažují uzavřít manželství, uvědomili o tom církevní představené a vzali si od nich požehnání k uskutečnění svého přání. Křesťanský sňatek tudíž musí být nábožensky posvěcen.

Podle učení pravoslavné církve, je uzavření manželství Tajina, při níž se před knězem i Církví ženich s nevěstou svobodně zavazují k manželské věrnosti, kterou si vzájemně slibí, a poté je jejich manželský svazek požehnán dle způsobu duchovní-

vi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: Neboť tobě naleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Diák: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (čelem k oltáři): Bože věčný, jenž jsi rozptýlené přivedl ke sjednocení a ustanovil jim nezrušitelný svazek lásky, jako požehnal jsi Izáka a Rebeku a učinil je dědici tvého zaslíbení, ty sám požehnej těmto služebníkům tvým (**jména**) a veď je ke všelikému dílu dobrému. Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz se otočí k lidu: Pokoj všem!

Věřící: I duchu tvému.

Diák: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Věřící sklánějí hlavy: Před tebou, Hospodine.

Kněz: Hospodine, Bože náš, jenž jsi Církev jako pannu čistou sobě ze všech národů zasnoubil, požehnej zasnoubení toto, spoj a ochraň tyto služebníky tvé v pokoji a jednomyslnosti. **Tobě totiž naleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Nyní se přináší talířek s posvěcenými prstýnky.

Nato **kněz dává snoubencům prsteny**, nejprve muži, a potom ženě; koná

Тáже в зéмz сиéнниkz пéрстnii, дlégtz пéрвéе мðжк8 златýи, тáже фéб-
лныи јенé. И глагóлеtz мðжк8:

Ôбрðчáеtсa рáбz бжéйи, **нмкz**, **рaб8** бжéйи, **нмкz**, **вo** **ñмa**
Ôцà, **н** Снá, **н** Стáгw дхá, амнý.

Тáже н јенé глагóлеtz:

Ôбrðcháеtсa рaбà бжéйa, **нмкz**, **рaб8** бжéйи, **нмкz**, **вo** **ñмa**
Ôцà, **н** Снá, **н** Стáгw дхá, амнý.

И єгда речétz на єдномz кóемжdo тpíжды, творнtz кртз пéрстnemz
на глаbáхz нхz: н налагáетz л на деснýхz нхz пéрстnchz. Тáже
нзмéнmetz пéрстnii новонеbéстnыx вoспriéмниkz.

Сиéнниkz же глагóлеtz мðтв8: Гð8 помóлнисa.

Гðи Бжé нáшz, ѕтрок8 патрíáхa ѕвraáma сиéстковавыи вz
средорéчи, посылá оñнеbéстnти гoсподн8 єгw Ісаáк8 жen8, н
ходáтaiстvomz водношéнiа ѡбрðчнти Ревéки8 ѩкryиvыи: сáмz
блгослови ѡбрðчéниe рaбóвz твоñхz, сегw **нмкz**, н сеá **нмкz**, н
оñтveрdi єже оñ нhхz глагóланное слóbo: оñтveрdi л єже ѩ тebe
тýimz соедннéniemz: тýi bo нz начála соzдалz єси мðжкескíi поilz
н жénskíi, н ѩ тebe сочetaвáеtсa мðжк8 жenà, вz помошь н вz
вoспriáтиe рóda чelовécha. Сámz oñew Гðи Бжé нáшz, послávnyi н-
тино вz наслéдие твоë, н ѡбрðтovániе твоë на рaбi твоô ѕтци
нáшa, вz кóемжdo рódib н рódib нzбánnыia твоô: прízri на рaбi
твоегò **нмкz**, н на рaб8 твоò **нмкz**, н оñтveрdi ѡбрðчéниe нхz вz
вéрbi н єдномыslи, н нстинé, н люеби. Тýi bo Гðи показálz єси
дáтniа ѡбрðчéнию н оñтveрждáтniа вo вcéмz. Пéрстnemz дадésl
влáстъ Яѡсиф8 вo єgнpttб: пéрстnemz прослávniа дanиílз вo
стрианé вaвüлáшнctéh: пéрстnemz тaвнса нстинa фiamáry: пéр-
stnemz Оцz нáшz нéныи щéдрz бýistъ na сna сboegò: даднtge bo,
глагóлеtz, пéрстnemz на десннц8 єgw, н зaклáвше тельцà оñпнttá

naopak uzdravil. (To se však týká jen svatby. Ke svatému přijímání však nevěsta v takovém tělesném stavu přistoupit nemůže.)

Téhotenství nevěsty není důvodem pro odmítnutí vykonat svatou Tajinu sňatku.

Předsvatební soužití původce téhotenství s nevěstou (platí všeobecně pro nezá-konné soužití těch, kdo vstupují do manželství) není samo o sobě překážkou k uza-vření manželství. Nutné je však, aby takové osoby bezpodmínečně nejprve očistily své svědomí při zpovědi před knězem (svým zpovědníkem).

Podle pevně stanovené tradice nesmí diák ani kněz nosit snubní ani žádný jiný prsten.

Základy a vývoj uzavírání manželství

Biblická ustanovení Tajiny manželství: Gen 1,27–28; Gen 2,24; 1 Kor 7,1–2;
Efez 5,23–24 a 31–32. „A budou ti dva jedním tělem. Co Bůh spojil, člověk nerozlu-
čuje.“ (Matouš 19,5–6) Požehnání k uzavírání manželství vyjádřil Pán Ježíš Kristus svou účastí na svatbě v Káně Galilejské a zázrakem, který tam pro novomanžele učinil. (Jan 2,1–11)

V dobách prvotního křesťanství uzavírali křesťané manželství podle občanských zákonů řecko-římského státu. Podle něj se požadoval vzájemný souhlas, forma mohla být ústní i písemnou dohodou nebo vyjádřena mohla být skutkem – přestěhování nevěsty do domu ženicha.

Křesťané nechápali svatbu jako uspokojení tělesných vášní, ale mysleli při tom na Boha a konali ji v jeho morálním zákoně a ke slávě jeho. Proto si před uzavřením občanského sňatku vyžádali požehnání svého episkopa a jejich úmysl vstoupit do manželství byl předem oznamován v církvi, aby „sňatek byl vykonán v Pánu a nikoli dle žádostivosti“ (viz o tom např. svt. muč. Ignatios Bohonosec).

Sňatek uzavřený bez vědomí církve byl podle Tertuliana přirovnáván ke smil-stvu; „pravé manželství se uzavíralo před tváří Církve, posvěcovalo se modlitbou a stvrzovalo eucharistií;“ konání sňatku probíhalo v plném bohoslužebném shro-mázdění, spolu s přinášením nekrvavé oběti a se slavnostním požehnáním novomanželům.

Rozšířen však byl i zvyk zvát kněze domů, aby zde požehnal manželu a nevěstě, spojil jim ruce na znamení uzavřeného manželského svazku. Později církev trvala na nutnosti posvětit sňatky uzavřené mezi křesťany bez církevního požehnání dle občanského rádu.

Kolem r. 895 císař Lev Moudrý ustanovil, aby manželství nebylo uzavíráno jinak než církevním požehnáním. Tento zákon se však ještě nevztahoval na otroky, jen na svobodné občany. V r. 1095 císař Alexios Komnen rozšířil tuto povinnost i na otroky.

V XII. století je uzavírání manželství přímo závislé na církevním duchovenstvu. Takový obřad, který kněz vykoná a oddávaní příjmou, se považuje za Tajinu sňatku (viz kanonista Theodor Balsamon).

e) ve dny před jednodenními půsty (tj. před středou a pátkem) se svatba v žádém případě nedovoluje;

f) v den před nedělí (tj. v sobotu; nechává se dnes na svědomí kněze) a v den před svátkem z Dvanáctera (sňatek se nekoná ani v neděli svatodušní – svaté Trojice kvůli pondělnímu svátku);

g) sňatky by se také neměly konat v den předcházející těmto dnům: 1. října (Záštita přesv. Bohorodice) a 8. listopadu (Sbor archand. Michaela), 29. srpna (stětí Jana Křtitele), 26. září (sv. ap. Jana); dále i ve den před chrámovým svátkem a dalšími místními farními svátky.

Svatba by neměla být v den před osobním svátkem čili tzv. „dnem anděla“ ženicha či nevěsty (ale v tomto případě může kněz ustoupit naléhavé a odůvodněné prosbě oddávaných).

Před sňatkem se oba snoubenci vyzpovídají. Svatba se má konat co nejdříve po Božské liturgii, při níž oba přistoupí ke svatému přijímání nebo mají přijímat neděli po svatbě. (Je-li to nutné, sňatek se může konat i večer (běžné v Řecku); ne však hluboko v noci).

Obřad svatby se skládá ze dvou částí: zásnuby a sňatek (dosl. korunovace). V praxi se dnes obě spojují do jedné bohoslužby – obřad sňatku se koná ihned po zásnubách.

Máme **dva druhy obřadu** pro sňatek:

a) obřad velikého sňatku (koná se v případě, že alespoň jedna osoba z oddávaného páru vstupuje do manželství poprvé);

b) obřad dalšího sňatku (koná jen v případě, že oba partneři nejsou oddáváni poprvé; není důležité, jestli se jedná o druhé či o třetí manželství). Zásnuby i korunovace se u druhého sňatku konají stejným způsobem jako u prvního, ale obřad je poněkud jiný – méně slavnostní, spíše v duchu pokání. Ap. Pavel píše o vdovách: „Je-li jim nemožno žít zdrženlivě, ať vstoupí do manželství, neboť je lepší žít v manželství než být rozpálený“. (1 Kor 7,9)

Další náležitosti a okolnosti

Ženich i nevěsta mají znát z paměti Otčenáš, Bohorodice Panno, Desatero a Symbol víry. Pokud snoubenci neznají řádně základy pravoslavné víry, musí je kněz před svatbou poučit. Jak se má stát rodičem ten, kdo neumí ani základní modlitby a základní pravdy víry křesťanské?

Kněz nesmí oddávat osoby opilé. Nutno počkat až vystřízliví.

Je možno oddávat ty, kteří jsou pod epitimií. Epitimie totiž není zákazem uzavřít sňatek (vyjma zvláště stanovených případů). Nutný je však souhlas místního archijereje.

Nevěsta nesmí být v období poporodního očišťování (40 dnů), protože žena v tom čase nemůže do chrámu ani vkročit. Stejně tak nesmí mít nevěsta měsíčky. V obou případech musí být svatba odložena na dobu, kdy je žena očištěna. V případě krajní nouze či jiných zvláštního zření hodných okolností může kněz podle svého svědomí projevit shovívavost s ohledem na slova Apoštolských ustanovení: „Ani porod ani krvotok nemohou poskvárit přirozenost lidskou nebo oddělit člověka od Ducha Svatého, leč jen bezbožnost a nezákoně skutky“ (6. kniha, 27. kap.). Dle evangelia se krvotoká žena dotkla lemu roucha Páně a On ji za to nepokáral ani neobvinil, ale

to takto: nejdříve vezme prsten (pro nevěstu*) a žehná s ním třikráte na způsob kříže hlavu ženicha, dá mu jej políbit a nasazuje mu jej, řka:

Kněz: Zasnubuje se služebník Boží (jméno) služebnici Boží (jméno), ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen. **

A dává prsten na prsteník pravé ruky ženicha. Poté bere prsten (pro muže), žehná s ním třikrát znamením kříže hlavu nevěsty, dá jí jej políbit, řka:

Kněz (říká nevěstě): Zasnubuje se služebnice Boží (jméno) služebníku Božímu (jméno), ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.

A dává prsten na prsteník pravé ruky nevěsty. Pak **kněz *** vymění zasnubovaným prsteny** a to třikrát (říkaje při tom: Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha, amen).

Diákon dále říká modlitbu: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (celem k zasnoubeným): Hospodine, Bože náš, jenž jsi provázel v Mezopotámii služebníka praotce Abrahama, poslaného, aby přivedl svému pánu Izáku ženu – nevěstu, a jenž jsi mu prostřednictvím čerpání vody zjevil, že mu má být zasnoubena Rebeka, ty sám požehnej zasnoubení služebníků svých – toho to (jméno muže) s touto (jméno ženy) a upevní slovo, jež si dali. Utvrď je svatým sjednocením svým, neboť tys na počátku učinil mužské a ženské pohlaví a ty jsi stanovil, aby se k muži připojila žena pro pomoc jemu a na zachování rodu lidského. Ty sám tedy, Hospodine, Bože náš, jenž jsi jako dědictví své seslal

(*) Prsten pro nevěstu se pokládá na prst ženicha, prsten pro ženicha na prst nevěsty. Při trojím vyměňování prstenů kněz začíná s překříženýma rukama, a tak se prsteny nakonec dostanou na správnou ruku.

(**) Žehnání prstenem (po němž dá prsten zasnubovanému políbit) i zásnubní formule se dnes děje u každého jen jednou (a hned dává kněz prsten zasnubovanému na prst vedle malíčku). Dlaně drží snoubenci obráceny nahoru.

(***) Někde svědek nebo osoba vystupující jménem rodiče

и на го, и́мше возвесе́ли́ца. Са́мà де́сни́ца тво́я Гָּדִי, Ми́шне́я в овра́жкы въ че́рнине́м мори: слóвомъ бо тво́имъ и́стини́ымъ не́са о́утверди́ша ся и земля ѿно́ва ся, и де́сни́ца рѣз тво́ихъ бáгослови́тия слóвомъ тво́имъ держа́ви́мъ, и мýши́цею твою въе́кою. Са́мъ о́бъ и ны́не въ́лко, бáгослови́тия перестане́и еи́е бáгослове́ниемъ и́нны́мъ: и а́ггъл тво́й да преди́детъ предъ ны́ми въ́л дн̄и жи́вота и́хъ.

И́акъ ты́ еи́и бáгословлáаи и ѿци́лъ и въ́лчи́ка: и те́бъ илáвъ възьи́ламъ, О́цъ, и Се́дъ, и Стóмъ джъдъ, ны́не и прýси́въ, и въ́лки въ́квъзъ, а́мни́въ.

А́мни́ дíаконъ ेкти́и: Поми́льдъ на́съ Бжéе, по велíцѣи ми́лости твоéи, мόли́мъ ти и, о́глы́ши и поми́льдъ.

Еи́и мόли́мъ и ѿле́хъ ежъи́хъ илíкъ, и илíкъ, ѿбръчы́и и а́рѓзъ а́рѓзъ.

Лíкъ: Гдн̄и поми́льдъ, прýжды.

Еи́и мόли́мъ за въ́л бра́тъ:

Лíкъ: Гдн̄и поми́льдъ, прýжды.

Бозгáлъ: И́акъ млгнвъзъ, и члвъколне́еи възъ Бжéзъ еи́и, и те́бъ илáвъ възьи́ламъ, О́цъ, и Се́дъ, и Стóмъ джъдъ, ны́не и прýси́въ, и въ́лки въ́квъзъ, а́мни́въ.

Тáкъ ѿпðетъ.



mi vyhlašuje, že tyto dvě osoby se chystají uzavřít manželský svazek, a jménem duchovní správy oznamuje, že zná-li někdo nějaké zákonné překážky tohoto sňatku, má je bez prodlení oznámit duchovnímu správci. Jestli ženich či nevěsta patří do jiné farnosti, nutno vykonat ohlášky i tam. Třídyenní lhůta se může zkrátit na jednotýdenní, jestli v jejím průběhu je veliký svátek, při němž se shromázdí velké množství věřících. (Výjimku může pozehnat biskup.)

Knéz před svatbou ověruje (dle možnosti si o tom vyžádá písemné doklady):

- a) potvrzení matriky o datu narození (jsou-li pochyby o plnoletosti) a o provedení křtu (křestní list či potvrzení o sjednocení s církví; není-li potvrzení k dispozici, stačí ústní závazné prohlášení);
- b) osobní doklady s uvedeným bydlištěm (z toho plyne příslušnost k farnosti), spolu s údaji o svobodném či vdovském stavu (v takovém případě je potřeba ještě úmrtní list, v případě rozvedených je nutno předložit výnos církevního soudu);
- c) potvrzení o zpovědi od farního kněze (v případě, že je osoba z jiné farnosti, může její farní kněz spolu s tím potvrdit její náboženské vyznání a rodinný stav);
- d) případně i písemný souhlas poručníků či rodičů ke sňatku nezletilého;
- e) potvrzení archijereje, jsou-li okolnosti sňatku takové, že vyžadují povolení biskupa.

Tyto náležitosti může před oddavkami provést civilní matriční úřad, pokud se církevní sňatek spojuje s občanským sňatkem (tentoto postupu se doporučuje zvláště, je-li oddáván příslušník jiného státu).

O provedeném sňatku se sepisuje **protokol** se všemi předepsanými údaji a s podpisem oddávajícího kněze, ženicha a nevěsty a dvou svědků.

Zákonné místo pro vykonání obřadu sňatku je pravoslavný farní chrám. (Svatby v kaplích a domovních modlitebnách apod. jsou možné s povolením archijereje.)

Svědkové

Je požadováno, aby se obřadu sňatku, spolu s oddávajícím knězem, ženichem a nevěstou, účastnili dva svědkové – jednoho svědka má ženich a jednoho nevěstu (ženichovi je svědkem muž a svědkem nevestinným je žena). Pravidla stanovující, jaká osoba může být svědkem při pravoslavné svatbě, jsou podobná jako pravidla pro kmotra při křtu. V ideálním případě by měl být svědkem ženichovým jeho kmotr a svědkem nevěsty její kmotra.

Doba ke konání svatby

Sňatky se nekonají:

- a) v době od neděle masopustní do neděle Tomášovy (o neděli Tomášově už může sňatek být);
- b) po celý Petrovský půst (půst svatých apoštolů) (na svátek ap. Petra, není-li to den před středou či pátkem, je možno sňatek konat);
- c) po celý půst před Zesnutím přesv. Bohorodice (uspenský půst) (včetně dne před začátkem půstu);
- d) po celý Filipovský půst (půst před svátkem Narození Páně) včetně dne před začátkem půstu a včetně svátečních dnů: od svátku Narození do svátku Zjevení Páně – Bohozjevení) (čili v době od 14. listopadu do 6. ledna včetně; ani v samotný svátek Bohozjevení se svatby nekonají).

jakýchkoliv pochybnostech musí kněz před uzavřením sňatku konzultovat s biskupem, resp. církevním právníkem;

Přibuzenské svazky jsou samy o sobě posvátné a činit z nich manželské – čili tělesné – spojení by znamenalo ničit jejich posvátnost čili jejich krásu znetvořit. Manželství mezi příbuznými je svazkem podle vásně, tj. nekřesťanské.

d) svobodné rozhodnutí se pro manželství ze strany ženicha i nevěsty (měl by být souhlas i ze strany rodičů či pěstounů); nutný je svobodný souhlas ženicha i nevěsty; zakázáno je, aby snoubenci vstupovali do manželství proti své vůli a proti svému přání, resp. pod nátlakem, neřku-li donuceni násilím;

e) ženich ani nevěsta nesmějí mít k jiným osobám vztah vylučující uzavření manželství (např. nesmějí mít platné předchozí manželství); (ženich i nevěsta musí být buď svobodní, či ovdovělí po 1. či 2. manželství, nebo v případě, že jejich předchozí první či druhé manželství bylo rozlučeno zákonným způsobem církevním soudem; důvody k žádosti o rozluku jsou: aa) smrt manžela (manželky) (včetně smrti duchovní – tj. odpadnutí od víry nebo do hereze); bb) dlouhodobá nezvěstnost; cc) odsouzení za těžký zločin; dd) prokázaná nezpůsobilost k manželství způsobující trvalou bezdětnost nebo narušení svatosti manželského svazku smilствem). (M. Fotij praví: první manželství je podle zákona, druhé manželství je kvůli shovívavosti k lidské slabosti, třetí manželství je už přestoupením zákona a čtvrté – nestydatostí, životem zvířecím; sv. Basil považuje třetí manželství za nečistotu, avšak dodává, že třetí manželství se neodsuzuje a nezakazuje, protože je stále ještě lepší než nevázanost);

f) státní a společenská právní způsobilost k uzavření zákonného manželství.

Dále je nutno připomenout, že překážkou manželství je spáchaný zločin, který se svou povahou dotýká podstaty manželství (např. vražda bývalého partnera).

Z náboženských vztahů vylučují uzavření manželství:

a) kněžská hodnost (podle církevních pravidel kněz, diák, hypodiák, a tím spíše biskup, nemohou vstupovat do manželství po přijetí této duchovní hodnosti);

b) mnišské sliby;

c) různost věroyznání či náboženství (praxe je nejednotná, určí archijerej); v případě sňatku pravoslavného s jinoslavným křesťanem musí být sňatek vykonán v pravoslavném chrámu, pravoslavným knězem dle pravoslavného obřadu a pravidel, a snoubenec nepravoslavného vyznání se písemně zaváže, že nebude bránit partnerovi praktikovat pravoslavnou víru ani na něho nebude naléhat, aby se vzdal příslušnosti k pravoslavné církvi, a že děti budou vychovávány v pravoslavném náboženství (viz církevní právo); smíšeného manželství se má pravoslavný křesťan vyvarovat. Církevní sňatek s příslušníkem nekřesťanského náboženství není pravoslavnému křesťanu dovolen.

V případě, že o sňatek žádají osoby velice se lišící věkem, musí kněz oběma vylíčit všechny nepříjemnosti, které pro jejich manželský život z této okolnosti plynou. Jestli však ani poté nezmění své přání vstoupit do manželství, mají být oddány bez překážek.

Ohlášky

Tři neděle před oddavkami je nutno v chrámu po každé nedělní či sváteční liturgii ohlašovat chystanou svatbu. Kněz, diák, či žalmista před všemi shromážděný-

pravdu a zaslíbení své na služebníky své, otce naše, které sis v každém pokolení vyvolil, popatři na služebníka svého (**jméno**) a služebnici svou (**jméno**) a upevnji jejich zasnoubení ve vídře, jednomyslnosti, pravdě a lásce. Neboť tys, Hospodine, zjevil, aby zasnoubení uzavíráno bylo a ve všem se dodržovalo. Prstenem byla dána Josefovi hodnost v Egyptě, prstenem byl oslagen Daniel v zemi babylonské, prstenem byla prokázána pravda Tamary. Prsten byl znamením slitování našeho Otce nebeského nad marnotratným synem jeho, vždyť pravil: „Dejte prsten na jeho pravici, hodujme a buďme veselí.“ Sama pravice tvá, Hos-podine, bránila Mojžíše v Rudém moři; tvým pravdivým slovem byla nebesa upevněna a země založena, a pravice tvých služebníků (kněží) je požehnána vladařským slovem tvým a paží tvou povznesenou. Sám tedy i nyní, Vládce, požehnej toto nasazení prstenů (*ukazuje na jejich ruce*) nebeským požehnáním, a anděl tvůj ať je provází po všechny dny života jejich.

Neboť ty žehnáš a posvěcuješ všechno, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. (*Žehná rukou oba zasnoubené najednou.*)

Věřící: Amen.

Diák: **Smiluj se nad námi, Bože,** podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe vyslyš nás a smiluj se.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Ještě modleme za služebníky Boží (**jméno**) a (**jméno**), kteří se spolu zasnoubili.

Ještě modleme se všechny bratry a sestry, za celé bratrstvo naše...

Kněz: **Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Následuje propuštění (v současnosti se však ihned pokračuje bez propuštění).

Последование венчания.

Ищет о Господе в то же время венчания, выходя из храма со священником возложенным, предводителем и свидетелем, и поцелуем святого Павла: аще: Аще же на кийждо стихе глаголиут:

Слава тебе Господи Иисусе.

Благодати твои боязливы Господи.

Слава тебе Господи Иисусе.

Ходатайство твоего Господа.

Слава тебе Господи Иисусе.

Твой плодовец твоих имен.

Слава тебе Господи Иисусе.

Благодати твои, и добре тебе Господи.

Слава тебе Господи Иисусе.

Жена твоя такова ложь плодовница, во грехах дому твоему.

Слава тебе Господи Иисусе.

Сыновья твои таки новосаждены младенца, Окрепи же трапезы твои.

Слава тебе Господи Иисусе.

Се таико благословенство членов твоих боязлива Господи.

Слава тебе Господи Иисусе.

Благословенство твоего Господа и Святой Симони, и о здравии блага Иерархов венчаных.

Слава тебе Господи Иисусе.

И о здравии сыновьих твоих: мир на Исаию.

Слава тебе Господи Иисусе.

Je-li možno, nemá kněz oddávat svého syna či dceru (výjimka pouze není-li dosažitelný jiný kněz). Není dovoleno oddávat několik párů najednou, je třeba oddávat každý pár odděleně. Také není dovoleno oddávat v postních či svátečních dobách (viz níže o dobách pro konání sňatků).

Povinností kněze, jemuž je povoleno oddávat, je přísné vyplnění všech požadavků, podmínek a pravidel, určených zákony o manželství, jejichž splnění činí provedený sňatek platným. Aby se kněz vyvaroval uzavření nezákonního manželství, musí se před konáním obřadu sňatku pečlivě přesvědčit, zda neexistují zábrany k uzavření manželství.

K tomu, aby sňatek byl vykonán zákonné a platné, musí vyhovovat kromě zákonné formy i dalším podmínkám např.:

a) zákonné staří (sňatek se zakazuje osobám obojího pohlaví, jejichž věk přesahuje 80 let – po dosažení 60 let je však nutný souhlas archijereje; dále mužům, jejichž věk nedosahuje 18 let, a ženám, jejichž věk nedosahuje 16 let, – u nezletilých je však potřeba splnit i náležitosti, které vyžaduje státní právo; schází-li k potřebnému věku méně než půl roku, může archijerej udělit dispens); bylo-li manželství uzavřeno i přesto, že oba či jeden ze snoubenců nesplňovali požadavek předepsaného věku, je takové manželství nezákonní a neplatné (prohlásit neplatnost může jen církevní soud);

b) tělesná a psychická způsobilost k manželství (nesmí být oddáváni mentálně retardovaní, postižení idiotstvím nebo lidé šílení; manželství by bylo neplatné); (tělesnou způsobilostí se míní schopnost plodit potomstvo);

c) oddávání nesmí být v blízkém tělesném příbuzenství a duchovním příbuzenství (vzniká kmotrovstvím): aa) manželství přímých pokrevních příbuzných se bez výjimek zakazuje bez ohledu na stupeň příbuzenství (absolutní vyloučující překážka); bb) manželství nepřímých pokrevních příbuzných (tzv. linie pobočná: strýc /teta/ – synovec /neteř/) se bez výjimky zakazuje do 4. stupně; ve vyšších stupních může biskup sňatek povolit); cc) švakrovství (poměr mezi jedním manželem a příbuznými druhého manžela): např. pro muže je zakázán sňatek se sestrou (bývalé) manželky (2. stupeň švakrovství) nebo s neteří manželky (3. stupeň), vyloučen je sňatek s vdovou po rodném bratrovi či se sestrou zetě; bratr jednoho manžela si nemůže vzít dceru sourozence druhého manžela (tj. jeho neteř) (5. stupeň) atd.; sešváření může být nejen dvourode ale i třírode: např. macechy vnuči manželu pastorkyně (tj. 1. stupeň třírodeho švakrovství – sňatek zakázán) nebo sešváření prvního z manželů s manželkou bratra druhého z manželů (tj. s manželkou švagra) (2. stupeň sešváření tří rodů – dnes se takový sňatek dovoluje); absolutní překážkou manželství je dvourode švakrovství do 4. stupně včetně (pro 5.—7. stupeň je nutné povolení biskupa) a třírode švakrovství 1. stupně. dd) Zákaz sňatku duchovní příbuzných se omezuje na dva stupně: např. kmotra /kmotra/ nemůže si vzít svého křtěnce a nemůže si vzít ani jeho rodiče (to je naprostě zakázané z důvodu duchovního příbuzenství; takové příbuzenství však nevzniká mezi tělesnými dětmi kmotra s jeho křtěncem, ani mezi těmi, kteří mají stejného kmotra, a proto mohou spolu uzavírat sňatek; stejně tak je dovoleno manželství vдовce s křestní dcerou jeho zesnulé manželky); duchovní příbuzenství se považuje za bližší než příbuzenství pokrevní; ee) sem patří i příbuzenství vznikající adopcí (vyloučuje manželství); při

hostinu. To má ukazovat manželům příklad horlivosti ve víře, která po zbožném životě doveď křesťana až k tomu, že bude Králem nebeským korunován slávou a ctí v nebeském Jeho království.

Modlitba osmého dne

Kdysi nosili novomanželé svatební věnce ještě týden po sňatku. Tenkrát se ne-používaly kovové koruny, ale věnce spletené z ratolestí myrty a olivovníku, či jiné neuvadající rostliny. Odložení věnců osmého dne se konalo s modlitbou kněze. Dnes se koruny snímají už v závěru obřadu svaté Tajiny sňatku, jak je tam ukázáno, avšak uvedená modlitba osmého dne se má přečíst (již bez korun). Podobně jako dnes novokřtěnci nenosí křestní oděv celý týden po křtu a nepřicházejí osmého dne do chrámu k obřadu odkládání křestní košile a smývání myra, leč modlitba na omývání osmého dne se čte hned po křtu.

Je zvykem čist modlitbu na odložení věnců nahlas ještě v rámci závěru obřadu (tedy ještě před propuštěním obřadu sňatku) – např. na místě zmíněném ve výše uvedené poznámce o svatebních ikonách.

Slova druhé modlitby (která se při výše uvedené praxi už nemusí číst): „Ve spo-lečném souhlasu služebníci twoji, Pane, vykonavše sňatek, jaký byl v Káně Galilejské, budou uchovávat *svatební znamení*...“ se zřejmě vztahuje k předsvatobní úmluvě, kterou dříve učinil otec ženicha s otcem nevěsty; dokumenty stvrzené před svatbou se při sňatku předávaly novomanželům, aby je uchovávali (jako svatební znamení čili potvrzení).

Předpoklady pro uzavření sňatku

Oddávajícím duchovním má zákonitě být kněz té farnosti, ke které ženich s ne-věstou přísluší, a to ve farním chrámu (tj. nikoliv v domácí kapli apod.). Pokud po-cházejí snoubenci každý z jiné farnosti, pak se svatba koná ve farnosti ženicha či farnosti nevěsty podle toho, jaký je místní obyčej. Každý duchovní tedy může oddá-vat jen své farníky (čili když alespoň jeden z páru je členem jeho farnosti), nesmí od-dávat v případě, když ženich i nevěsta jsou příslušníky jiných farností, pokud by sňatek mohl být vykonán jejich farářem (výjimkou jsou mimořádné případy a jen pokud k tomu písemně svolí farní kněz, do jehož farnosti oddávaní snoubenci patří). Snoubenci z jiné farnosti se tedy musí prokázat svolením svého kněze, které je do-provázeno jeho svědectvím o snoubencích a o tom, že jejich sňatku nic nebrání (a o provedení ohlášek). Pokud pocházejí snoubenci každý z jiné eparchie, pak je nutný ještě souhlas archijereje, v jehož eparchii se svatba koná.

Není přijato, aby svatou Tajinu sňatku vykonával kněz, který složil mnišské sli-by (v historii byla tato otázka řešena různě, ale už metrop. Kyprian ve 14. stol. zaká-zal jeromonachům konat obřad sňatku; 84. pravidlo Nomokanonu; proto se jeromo-nachům zakazuje oddávat, s výjimkou nouzových situací – např. na lodi (Nástol. kniha)).

Muž s ženou, kteří hodlají uzavřít sňatek, musí to včas oznámit knězi (více než tři týdny předem).

Oddavky čili korunovace

Snoubenci vcházejí do chrámu takto: kněz jim nejprve opět **spojuje ruce** – ženich má ruku na ruce nevěsty (zatím však ruce nejsou svázané); kněz je-jich ruce pokrývá koncem epitrachilu, a tak, drží je za spojené ruce, vede je **z předsíně do středu chrámu**, kde je už na podlaze rozprostřeno čisté bílé plátno; snoubenci kráčejí s rozžatými svíčemi, před nimi kráčí kněz a před ním přísluhující se svíčí s kadidelnici^{*}.

(Přítomným účastníkům obřadu je možno rozdat zapálené svíčky.)

Pěje žalm 128. (127.). Lid na každý verš odpovídá:

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Blahoslaven každý, kdo se bojí Hospodina.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

A chodí po cestách Jeho.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Z práce rukou svých živiti se budeš.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Blahoslaven budeš a dobře se ti povede.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Manželka tvá jako réva plodná, pnoucí se po bocích domu tvého.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Dítky tvé jako výhonky olivové kolem stolu tvého.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Hle, takové požehnání bude míti muž, bojící se Hospodina.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

(*) Zapálené svíce představují duchovní světlo Tajiny a kadidlo znamená, že na cestě životem jsou povinni následovat Boží přikázání a jejich dobré skutky se budou vznášet k Bohu jako libá vůně kadidla; tento vonný dým připomíná snoubencům také tajemné seslání blahodati Svatého Ducha na ně. Dle současné praxe však kněz kadidlo nést nemusí.

Посéмъ глагóлеtz ѹерéй поðчнительноe иóбо, иказðа нmз, чтò єстъ сðпрðжества тйна: и ккѡ вz сðпрðжествѣ бѓодгдиw  тстнѡ жи-
тељествовати мðтъ. По иконтианїи же слóба, вонрошáетъ ѹерéй женихъ
глагóла:

**Имаши ли, мкz, пронзволенїе блгóе  непрнн8жденіоe,
и крпк8ю мисль, поти сеb8 вz жен8 и, мкz, юже
зат8 предъ тобою вднши;**

И ѿбщаетъ женихъ, глагола:

Имамz, честныи тчи.

Иерéй пки:

Не ѿбщалисъ ли єсн ноди невстѣ;

Женихъ:

Не ѿбщалисъ, честныи тчи.

И ѿбщаетъ ѹерéй, зра къ невстѣ, вонрошáетъ и, глагола:

**Имаши ли, мкz, пронзволенїе блгóе  непрнн8жденіоe,
и тврд8ю мисль, поти сеb8 вz м8жа сего мкz,
єг8же предъ тобою зат8 вднши;**

И ѿбщаетъ невсту, глаголющи:

Имамz, честныи тчи.

Иерéй пки:

Не ѿбщалисъ ли єсн ноди м8ж8;

И ѿбщаетъ невсту:

Не ѿбщалисъ, честныи тчи.

Также глаголеtz диконз:

Snímání korun

Kněz vezme korunu s hlavy ženicha, tkrt (c jednou) ho korunou pozehn, nech ho, aby korunu políbil (má-li koruna ikonu, tak ji políbí na ikonce), a odloi korunu stranou. Stejn tak hned poté v připadá nevěsty. Kněz se při tom modlí („Povznes se, ženichu...“ „A ty, nevesto...“) celem k manzelmu.

Při modlitbě „Otec, Syn i Svat Duch...“ je kněz obracn tvr k manzelmu. Při slovech „nechť pozehn vm“ mze kněz rukou zehnat.

Kdysi se obřad sňatku konal za mrkou (poloprhledn prepzka z latěk), kter byla před svatou brou ikonostasu. Vchzeli tam jen oddvan a svědkové, rodící stáli venku. Odtud je poznámka ve starm trebníku, ze na konci „vchzej i rodící a zdraví novomanžele“.

Svatebni ikony

Po snímání korun je v ruske tradici zvykem předat novomanželům jejich svatebni ikony, kter si na sňatek ppravili a pnesli do chrámu (ikona Spasitele a Bohorodice). V trebníku tato zvyklost není zachycena, vkládá se do obřadu jen na zklad severo-slovansk mstn zvyklosti.

Kněz po snímání korun a odlozeni korun, vezme od novomanzel svcky, zhasne je a odevzdá muži. Pak s hlasitou modlitbou zehn novomanzelsk pr ikonou presvat Bohorodice, kterou pak nech políbit muže a poté ji políbí zena, a te kněz ikonu předává. Nledn zehn s hlasitou modlitbou pr ikonou Spasitele, kterou d políbit muži i zena a odevzdá ji ženichovi. Jelikož pro zehnn ikonami není v trebníku určena zdn modlitba, mze kněz pouit dvě modlitby následujíc po snímání a odlozeni svatebni korun.

Při zehnn první ikonou použije modlitbu, kter je v postupu obřadu hned po snímání korun: „Boze, Boze nás, jenž jsi přišel do Kany Galilejské...“ Nebo lépe modlitbu hned následujíc: „Otec, Syn i Svat Duch...“, a pro zehnn druhou ikonou použije modlitbu z „obřadu odkladn korun osmého dne“: „Hospodine, Boze nás, jenž jsi věnec roku pozehnal...“ (Tato modlitba je stejn sout „obřadu osmého dne“, a tm pádem nemusí kněz „obřad osmého dne“ už vůbec cst, což by jinak měl po ukončení obřadu ještě učinit.)

Tyto ikony jsou svatebni a bývají v byt novomanželů na cstnm místě v modlitbenm koutku. Před nimi se manzel a cel jejich rodnu celú modlí. Tyto ikony se považují za „vždy divotvorn“.

Zvreen polben

Drve se dlo po modlitbě „Otec, Syn i Svat Duch...“ Dnes se koná uln na závěr po mnoholet. Kněz mze udělit kresansk polben lasky ženichovi i nevsti, poté se s nimi políbí i svědkové a rodící a pak vchni prtomn. Knězi neprslui tuto cst svatby organizovat. (Zvyk praktikovan na nkterych mstech, v rámci něhož kněz vybízí prtomn políbit novomanžele, csto vzbuzuje usmv cí pohoren.)

Při propuštění jsou vzpomíná sv. apoštolům rovn Konstantin a Helena pro jejich horlivost ke kresanstvi, díky nz jím dovolil Hospodin nalzt pro cel kresťanstvo svat Kristův kjz. Jejich horlivost ve vře má být prikladem pro novomanžele. Svat velikomuedn Prokopios uil dvant zbonch ulechtilch zón jít na muednickou smrt za víru v Krista ve svatebni satech a s radostí jako na svatebni

Evangelium

Obracet se při čtení evangelia tváří k manželům nemá odůvodnění ani v bohoslužebných ustanoveních ani v praxi. (Dnes se však může číst z druhé strany stolku (přes stolek) čelem k manželům, protože Písmo svaté se čte lidem, neříká se Bohu.)

Při vroucí ektenii na místě, kde kněz vzpomíná „koho chce“, je na vůli kněze, za koho pronáší modlitbu, obvykle však za rodiče a nebo nejčastěji „za všechny modlící se nyní ve svatém chrámě tomto“.

Společná číše

Součástí obřadu sňatku je žehnání společného kalicha vína. Neměl by se používat kalich, který je určen pro konání eucharistie (ani kalich podobného typu), aby to nevyvolávalo dojem, že se podává svaté přijímání. Pro svatbu se používá buď pohár, který je vzhledově jiného typu než liturgický bohoslužebný, či jiná důstojná číše (anebo tzv. „kovšík“ čili zlatý kalíšek určený na zápitek nebo na teplotu).

Používá se červené sladké víno jako připomínka zázraku v Káně Galilejské. Žehná se jen jedenkrát. Modlitbu „Bože, jenž jsi vše stvořil,“ může kněz říkat zpaměti nahlas v době, kdy podává společnou číši ženichovi a nevěstě.

První společné kroky novomanželů

Po společné číši kněz spojuje ruce novomanželů (ženichovu levou k nevěstině pravé) a může je svázat plátnem, pokrývá je epitrachilem a na něj pokládá svou ruku. Přidržuje spojené ruce novomanželů a epitrachil na nich, vede je (pomalu!) kolem stolku (stejným směrem jako se obchází prestol), třikrát kruhem kolem. Podle ruské praxe kněz vede manžele pravou rukou, v levé drží kříž. Podle řecké praxe kněz vede manžele levou rukou a pravou přidržuje na hrudi evangeliář (zdá být praktičejší, když kněz drží epitrachil na spojených rukou manželů levou rukou a v pravé drží kříž nebo evangeliář). Nejdříve jde kněz, za ním novomanželé vedle sebe, za nimi svědkové vedle sebe (drží ze zadu korunu nad hlavami novomanželů: svědek nad hlavou ženicha, svědkyně nad hlavou nevěsty). V řecké praxi zůstávají věnce na hlavách novomanželů, svědkové při průvodu kolem stolku krácejí za novomanželi a drží rukou konec stužky splývající vzadu z věnce (svědek uchopí do ruky stužku věnce ženicha, svědkyně stužku nevěsty).

V Řecku je zvykem, že v průběhu obcházení stolku házejí všichni přítomní na novomanželé rýži (okvětní lístky apod.). Před tím prochází určený člověk s ošatkou rýže mezi věřícími a všichni si jí berou trošku do hrsti; při průvodu pak ze všech stran prší na novomanžele rýže a případně okvětní plátky.

Zvyk svazovat ruce není předepsán bohoslužebnými ustanoveními; je to jen ne povinné zbožné podobenství o spojení muže a ženy; zřejmě pronikl do pravoslaví ze západu, avšak už se zažilo nevystupovat proti němu. (Proti manželské přísaze (slibu), kterou je na některých místech zvykem pronášet a je očividně průnikem z římskokatolického obřadu, se dnes už také pomalu přestává vystupovat, s ohledem na její pastýrský význam.)

Občasný zvyk nést při průvodu kolem stolku před knězem kříž, svíci nebo kadidlo není založen na církevních pravidlech a nemá být dovolován. Stejně tak se při průvodu nemají konat pásové poklony před svatými dveřmi, protože centrum obřadu je stolek uprostřed chrámu, k němu se celý obřad vztahuje.

Snoubenci stanou (na bílém plátnu rozprostřeném na zemi) uprostřed chrámu před stolkem, na kterém je položen kříž, evangeliář (a případně i koruny či věnce*). **Rozpojí své ruce.**

Po té může kněz říkat krátké **poučení o významu manželství** (námety viz v dodatku). Poučení je potřebné, aby snoubenci neříkali své „ano“ se srdcem nepřipraveným a myslí neosvícenou. Připomene, že nyní budou skládat **slavnostní slib vzájemné věrnosti**; slib učiní samotnému Bohu, který přijímá tyto sliby a za ně vylévá na oddávané svou blahodáť. Kde je to zvykem, říkají ženich a pak nevěsta nad evangeliem **slavnostní slib** (viz str. 48). Poté se **kněz obrací k snoubencům a táže se ženicha:**

Slibuješ (jméno) z dobré vůle a pevného rozhodnutí, že zachováš věrnost a oddanost zde přítomné (jméno nevěsty), kterou chceš pojmotu za manželku, a že jí budeš projevovat patřičnou úctu, lásku a pomoc? †

Ženich odvětí: Ano, důstojný otče**. †

Kněz (možno vynechat): Nezaslíbil ses už jiné nevěstě? †

Ženich (možno vynechat): Nezaslíbil, důstojný otče. †

Pak se kněz obrátí k nevěště a otáže se jí:

Slibuješ (jméno) z dobré vůle a pevného rozhodnutí, že zachováš věrnost a oddanost zde přítomnému (jméno ženicha), kterého chceš pojmotu za manžela, a že mu budeš projevovat patřičnou úctu, lásku a pomoc? †

Nevěsta odvětí: Ano, důstojný otče. †

Kněz (možno vynechat): Nezaslíbila ses už jinému muži? †

Nevěsta (možno vynechat): Nezaslíbila, důstojný otče. †

(*) V řecké tradici se používá zásadně stolec a na něm je jen evangeliář položený na podnosu s okvětními lístky, a na stolku, či vedle něj, hoří dvě svíce

(**) Přijatelně je i pouhé: „Ano.“ Podobně krátké („ano“ či „ne“) lze odpovídat i dále. Kněz se táže vážně a přísně, aby byla zřejmá vážnost této chvíle i to, že skrz kněze táže se snoubenců sám Bůh. Při každé otázce se kněz pokřížuje a při následné odpovědi se pokřížuje dotazovaný.

Благослови владыко.

Сщеникъ: Благословено цртво, Отца, и Сына, и Святаго Духа, наине и присно, и во веки веков.

Ликъ: Амни.

Диаконъ екстеній: Миромъ Глаг помолимся.

О свышемъ мири, и спасеши душу наинихъ, Глаг помолимся.

О мири, всегда мира, благостоаніи святыхъ божіихъ церкви, и соедини, и неи, искръхъ, Глаг помолимся.

О спаси, храни, сеи и се вѣрою, благоговѣніемъ и грахомъ божіимъ входаши, вѣни, Глаг помолимся.

О Господи, наше (мирополітъ) (ама реч), честнѣмъ пресвѣтери, икона, и Христъ діакони, и вѣмъ прѣнитъ и лидехъ, Глаг помолимся.

О рабѣхъ Евхіїхъ, Амикъ, Амикъ, наине сочеставиющи, драги драги въ Ерата, Освѣніе, и о спасеши ихъ, Глаг помолимся.

О єже, благословнтия бракъ сеи, яко же въ кане галілѣи, Глаг помолимся.

О єже подати, амъ цѣломъ дарю, и плодъ чрея на пользъ, Глаг помолимся.

О єже, вознесенітия амъ видѣніемъ сиинівъ и дщерь, Глаг помолимся.

О єже даровати, амъ благочадія восприятію, и незаворомъ пребываю, Глаг помолимся.

О єже даровати амъже и наимъ вѣко и спасенію прошени, Глаг помолимся.

О єже незавити, амъже и наимъ вѣко искрѣи, гибла и нѣжды, Глаг помолимся.

Заступи, спаси, помилуй и сохрани наиз, Боже, твоему благодати.

benci vlastní; to spíše v řecké praxi). Koruny jsou znakem královským. Ženich s nevestou se svatební korunovací mají stát zakladateli dalšího pokolení, jakoby králi nad svými potomky; berou na sebe povinnost používat moc, která je jim nad dětmi dána, k dobru těch, kteří jsou jim Bohem svěřeni. Kromě toho – dříve se korunou krášlila hlava vítězů; korunovace ženicha a nevěsty je tedy pro ně odměnou za jejich předmanželskou čistotu – oddávaní jsou vítězi nad vášní, nepřemožení přistupují k manželskému loži (dle sv. Jana Zlatoustého). Koruny jsou též znamením mučedníků – znamením lásky, která je spořádaná, podřízena nejvyššímu cíli – rození dětí; lásku znamená především dávat, nikoliv přijimat, čili vyžaduje uvědomělou stálou oběť.

Kněz vezme jednu korunu, požehná s ní ženicha (učiní korunou znamení kříže nad jeho hlavou), **dá mu korunu k políbení a pokládá ji na jeho hlavu.** Podobně u koruny nevěsty. (Pokud jsou na korunách ikonky, pak ženichovi se dává koruna s ikonou Spasitele a nevestě s ikonou Bohorodice, a při políbení koruny činí to korunovaný na místě, kde ji ikonka; při kladení korun, ikonka musí být vpředu uprostřed.) Koruny kněz položí přímo na hlavy oddávaných. **Svědkové drží koruny** pouze v případě, že ikony na hlavách oddávaných nedrží samy; většinou je potřeba, aby svědkové drželi koruny nad hlavami ženicha a nevěsty jenom v době, kdy kněz vede oddávané průvodem kolem stolku; svědkové kráčejí v průvodu hned za ženichem a za nevěstou.

Na otázku, zda se mají koruny klást i na hlavy těch, o nichž je všeobecně známo, že nezachovali předmanželskou čistou, je nutno odvětit kladně. Pro odmítnutí korunovace při svatbě není odůvodnění v církevních pravidlech a dále (dle samotného smyslu korunovace: vítězství nad vášněmi) – vstoupí-li taková osoba nakonec do manželství, je sňatek i v takovém případě přemožením vášní (snad dokonce obtížnějším než v jiných případech). A kromě toho, korunovace znamená darování „plodu lůna“ a moc nad budoucími potomky.

V řeckém Euchologionu se slova korunovace nad ženichem a stejně tak i nad nevestou („korunuje se...“) opakují třikrát, přičemž se činí třikrát nad korunovaným znamením kříže věncem. V ruské praxi se tato slova pronášejí (a korunou se žehná) jen jednou nad ženichem a jednou nad nevěstou.

Manželský slib sám od sebe nemůže mít plnou sílu, pevnost a trvání, pokud není upevněn mocí požehnání, které církev při svaté Tajině sňatku zprostředkovává. Bez spolupůsobení církve nemůže vzájemný slib přinést manželům zvláštní blahodář. Pro manželské spojení je zásadně důležité, aby kněz vykonal obřad. Veškerá moc Tajiny sňatku je obsažena v korunovaci a církevním požehnání – čili ve spojení manželů při položení korun na jejich hlavy i udělení jim požehnání ve jménu Páně.

Slova: „Hospodine, Bože... korunuj je,“ jsou formulí vykonávající sňatek (od toho okamžiku jsou oddávaní manželi). Tato slova musejí být řečena třikrát s trojnásobným žehnáním ženicha a nevěsty (oběma je třikrát požehnáno najednou, společně); kněz tudíž musí být obrácen k oddávaným a nevztahuje ruce vzhůru k nebi, protože jimi žehná (ruská praxe: kněz je obrácen k oltáři se vztaženýma rukama, třikrát se obrátí k oddávaným, ukazuje na ně rukou, požehná je a opět se otáčí k oltáři).

Dříve se používaly prsteny z různých materiálů – stříbrný a zlatý: pro ženicha stříbrný pro nevěstu zlatý.

Zasnubování se má podle trebníku provádět tak, že prsten nevěsty se nejdříve dává na prst ženicha a prsten ženicha se nejprve dá na prst nevěsty, a po trojím vyměnění prstenů se dostane ženichův prsten na prst ženichovi a nevěstin prsten na prst nevěsty. Bývá však problém nasadit malý ženský prstýnek na prst mužské ruky, proto musí mít oba ruku dlaní vzhůru a prsten jen volně seshora položit na prst, aby bylo možno je vyměňovat. Při výměně prstenů kněz uchopí nasazené prsteny, začne s rukama překříženýma a třikrát je vymění, tak se dostane každý prsten na správnou ruku. Kněz každopádně při výměně prstenů vždy překříží ruce.

Posvátná roucha

Kdysi kněz oblékal plná bohoslužebná roucha. Dnes je zvykem brát si epitrichil a felon (případně nárukávníky, dle ruské tradice). Vždy obléká světlá roucha.

Slib

Skládají jej ženich a nevěsta nad evangeliem. Je to průnik ze západního prostředí. Avšak proti jeho konání nejsou zásadní námítky. Setkáme se s ním zvláště na Ukrajině. Kde jsou na to věřící zvyklí, může se konat i v našem prostředí. V dnešním amorálním společenském prostředí má jeho konání zvláštní opodstatnění.

Začátek korunovace – vlastního sňatku (po dokončení zásnub)

Zásnuby se dnes konají bezprostředně před sňatkem. Místo pro zásnuby je chrámová předsíň. Poté **kněz přivádí snoubence do chrámu**.

Ženich při obřadu stojí na pravé straně chrámu (kde je na ikonostasu ikona Kristova), nevěsta na straně levé (jako je na ikonostasu ikona Bohorodice).

Před stolkem uprostřed chrámu, kde budou stát oddávaní, se na zemi má rozprostřít **nová čistá bílá látka** (ručník, šátek či speciální tkanina k tomu účelu), na níž budou ženich s nevěstou při obřadu svatby stát obráceni tvářemi k východu (k oltáři).

Do chrámu vstupují se zažehnutými svícemi za knězem, který kráčí před nimi, za zpěvu 127. žalmu. Při zpěvu „sláva tobě, Bože.“ vstupují na látku před stolkem. Plátno, na kterém stojí oddávaní, je symbolem radosti nerozdílného živobytí v manželství a společné cesty životem. 127. žalm popisuje požehnání manželství, jehož se dostává těm, kdož se Boha bojí.

Dotázání před oddavkami

Otzázkы kladené snoubencům (vstupují-li do manželství ze svobodného rozhodnutí) se musejí dít nikoliv v soukromí, ale veřejně, na církevním shromáždění (ale spoň před svědky), aby nemohly později být námítky a pochyby o svobodnosti rozhodnutí ke sňatku. V žádném případě nesmějí být tyto otázky z obřadu vypuštěny. Mají být kladené v jazyku srozumitelném snoubencům (nebo se kněz má předejmít, zda otázkám oddávaní správně rozumějí.) Přítomným mají tyto otázky připomenout vážnost situace. (Zvláště pozorně je potřeba klást tyto otázky v případě, že mezi oddávanými je značný věkový rozdíl, nebo je-li oddáván např. vdovec s pannou apod.)

Korunovace

Při svatbě se používají buď kovové svatební koruny (bývají součástí vybavení chrámu; tak spíše v ruské praxi) nebo vénce se stuhou (ty si mohou přinášet snou-

Na to dí diakon: Požehnej, vladyko.

Kněz (otáčí se čelem k oltáři): Blahosloveno budiž království
Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Diákon: V pokoji k Hospodinu modleme se!

Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se.

Za vladky našeho (**jméno**) ... za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

Za služebníky Boží (**jméno**) a (**jméno**), kteří se nyní sjednocují druh s druhem ke společenství manželskému, a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Aby požehnán byl sňatek tento jako onen v Káně Galilejské, k Hospodinu modleme se.

Aby darována jim byla čistota srdce a plod lůna zdárňě prospívající, k Hospodinu modleme se.

Aby radovali se z pohledu na syny a dcery, k Hospodinu modleme se.

Aby jim byla darována zdárňá dítka a aby život vedli bez hanby³, k Hospodinu modleme se.

Aby bylo jim i nám darováno vše, oč prosíme ke spáse, k Hospodinu modleme se.

Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Zastaň se nás, spasíž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyně naší, Bo-

Предг҃то, пречтъю, преблагословенію, славію владычнцъ нашъ Бого роднцъ и приходѣвъ Марію, со всѣми святыми помиловше, смири се, и драгъ драга, и вѣсъ жиботъ нашъ Христъ Богъ предадимъ.

Сѣнникъ возгласи: Йако подобаетъ тиѣмъ всакамъ слава, честъ и поклоненіе, Отцъ, и Сынъ, и Святомъ душъ, нынѣ и присно, и во вѣки вѣковъ.

Лікъ: Амінь.

Діаконъ: Гдѣ помолимся.

Лікъ: Гдѣ помоліхъ.

Сѣнникъ мѣтвъ и велегласи: Йаке пречтъи, и всѧ твари содѣтели, рефѣ праотца Адама за твоѣ члѣвіколюбіе въ женѣ преверзинѣй, и благословеніи Ѹ, и рекіи: расстнітесла и множицесла и ѿбладайти землю, и ѻбою єю єдину ѿдѣз показавъи сопраженiemъ: сего бо ради ѿстѣвнѣчеловѣкъ Отцъ своею и матью, и привѣтнітса женѣ своїи, и єдете да въ плоть єдинъ, и та же Г҃ръ спраже, человѣкъ да не разлучаєтъ. Йаке раба твоего Абраама благословеніи и разверзъи ложесна Саррина, и Отцъ множества ізыковъ сотвореніи: йаке Ісаїа Ревеку даровавъи, и рожде ство єла благословеніи: йаке Іакова Рахиль сочеставъи, и иѣ нега дванадесѧть патріарховъ показавъи: йаке Іѡнфа и Асенедъ спраги, плодъ дѣтоворенія иль, єфрею и Манасию даровавъи: йаке Захарію и єлилаветъ прѣмыи, и предг҃еи рожденіе иль показавъи: йаке ѿ корене Іессеева по плоти иѣ расстнівъи приснодѣи, и иѣ волотибыи, и родибыи во спасеніе рода человѣческаго, йаке за неизреченныи твой дѣръ и многъю благости, пришедыи въ Канъ галілѣи, и тѣмощни бѣлкъ благословеніи: да тѣни, тѣкъ твоѧ болѣ єсть злѣнное єзжество, и єже иѣ нега чадотвореніе. Самъ Вѣко пречтъи, пріїмъ моленіе наꙗзъ рабовъ твоихъ, тѣкоже тѣмъ, и здѣ пришедъ

Závěrečné poznámky k obřadu

Naležitosti pro konání sňatku

Snoubenci si ke svatbě připraví: prstýny, svatební svíce (případně věnce, nebudou-li se používat koruny) a ručník, na němž budou stát (chtejí-li uplatnit tento zvyk). Dále by měli mít ikonu Spasitele a ikonu Bohorodice, které s nimi budou při obřadu sňatku, a pak je budou mít manželé doma v modlitebním koutku.

Důležité je připravit matriku oddaných a vyplněný svatební protokol, který po obřadu kněz, ženich s nevěstou a svědkové podepiší.

Na stolku jsou připraveny svatební koruny (věnce) nebo je může při obřadu přinášet z oltáře kostelník na podnosu (vhodné je i to, když jsou položeny na svatém prestolu a v příslušný čas si je sám kněz přinese, podobně jako prsteny). Uprostřed chrámu je postaven stolek (pokryty ze všech stran) nebo analoj a na něm je při obřadu evangeliář, zehnací kříž, talířek s prsteny (které měly být před tím na svatém prestolu nebo musí být před tím posvěceny svěcenou vodou), číslo s červeným víinem, ubrousek (iliton), ikona (svatební ikony; mohou být na analozi poblíž). V případě, že místo analoje se používá stolek, má na něm hořet jedna či dvě svíce. Kněz si dále připraví pruh látky (ručník), kterým svazuje ruce oddávaných (nepovinné).

V případě, že není stolek, je praktické používat dva analoje, které stojí za sebou – na jednom má kněz trebník, na druhém analozi (který je trošku dál od kněze směrem k oltáři) je evangeliář, kříž a ikony.

Uprostřed chrámu, na místě, kde budou stát ženich a nevěsta, má (dle ruské praxe) být připraveno rozprostřené bílé plátno (vypadá jako padlý sníh, na který ještě nikdo nevstoupil; symbolizuje neposkvrněnost jejich duší i těl a čistotu jejich úmyslů).

Dále musejí být připraveny svatební svíce (nejlépe, když je přisluhující podává na začátku zásnub knězi už zapálené; nebo je kněz zapaluje sám, a pak podává muži a ženě).

Prsteny

Bez prstenů se nemůže konat obřad zasnoubení. Pro nouzové případy mohou být v chrámu k dispozici levné prsteny, aby si je mohli oddávaní zakoupit a hned použít.

Posvěcené prstýny znamenají neroztrhnutelnost manželství.

Dnes se začasté prstýny světí pokropením svěcenou vodou (používá se modlitba uvedená na konci obřadu svatby). Podle knihy Novaja Skrijal, která je autoritativním výkladem bohoslužeb, jsou však prsteny posvěceny již tím, že spočívaly na svatém prestolu, a neměly by se ještě znova světit.

Slib věrnosti

Koná se (tam, kde je to zvykem) na počátku svaté Tajiny manželství, hned po slavnostním vstupu do chrámu. Ríká jej nejprve ženich a po něm nevěsta. Kněz přinese evangeliář, obrácen k ženichovi a nevěště, drží evangeliář vodorovně před nimi a oni položí své ruce na knihu. Kněz jejich ruce pokryje epitrachilem a na něj položí svou ruku, načež jim předříkává text (každému zvlášť), který oni (každý zvlášť) opakují, a při tom si snoubenci hledí navzájem do očí.

Kněz (předříkává, poprvé ženichovi, který opakuje): „Já (jméno ženicha) beru si tebe (jméno nevěsty) za ženu a slibuji ti manželskou věrnost, úctu a že tě neopustím do konce života. K tomu mi pomáhej Bůh, jediný ve svaté Trojici a všichni svatí.“

Kněz (předříkává, podruhé nevěště, která opakuje): „Já (jméno nevěsty) beru si tebe (jméno ženicha) za muže a slibuji ti manželskou věrnost, úctu a že tě neopustím do konce života. K tomu mi pomáhej Bůh, jediný ve svaté Trojici a všichni svatí.“



horodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druha i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Kněz: Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Diákoun: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (hlasitě, čelem k oddávaným): Bože přečistý, učiniteli všeho stvoření, jenž jsi ve své lidumilnosti přetvořil žebro praocte Adama v ženu, požehnal jim oběma a řekl: „Plodte a rozmnožujte se a naplňte zemi,“ a svazkem manželským je oba učinil jediným tělem⁴! Vždyť proto opustí člověk otce svého i matku svou, a přilne ke své ženě a budou ti dva jedno tělo. A co Bůh spojil, člověk nerozlučuj! † Ty, jenž jsi požehnal služebníka svého Abrahama, otevřel luno Sáry a učinil ho otcem mnohých národů, jenž jsi Rebece daroval Izáka a požehnal těm, které porodila, jenž jsi Jákoba sjednotil s Ráchel a z něho dal vzejítí dvanácti praoctům, jenž jsi Josefa spojil s Asenathou a učinil je rodiči Efréma a Manassese, jenž jsi vyslyšel Zachariáše a Alžbětu a oznamil jim narození Jana Předchůdce, jenž jsi z kořene Jesse podle těla vypěstil vždycky Pannu a z ní ses vtělil a narodil pro spásu pokolení lidského. Ty jsi ve své hojně dobratříosti udělil nám nevýslovny dar, když jsi přišel do Kány Galilejské a tamní sňatek požehnal, abys ukázal, že dle tvé vůle jest zákonné manželství a plození dítěk vzešlých z něj. Sám, Vládce přesvatý, přijmi modlitby nás, služebníků svých! Jako jsi tenkrát přišel tam, tak přijd' i sem svou neviditelnou pomocí, požehnej tento sňatek a daruj těmto služebníkům tvým (jméno) a (jméno) pokojný život, dlouhověkost⁵, čistotu myšlenek i skutků, vzájemnou lásku ve svazku pokoje, potomstvo dlouhého života, dopřej jim dítěk a ověnči je korunou neuvadající slávy. Učiň je hodnými spatřit dítka jejich dětí, lože jejich

небідними між твоїміз предстітєльством, благослові брату та сестрі, і подають речіміз твоїміз сим, а також, і а також, жибуть мірені, долгоденствіе, ціломуздаріє, драгі ко драгі любові від союзів міра, і ємія долгожіненіе, що чадіх з благодать, незваддемиі слави вітненіц. Сподоби як відбти чада чадові, ложе єю не на відтно соєблуді, і дають імма її роси ненія свіште, і її тіка земнага: ісполни домы іх пшениці, віна і елеа і всакія благостыни, да преподалоуть і традісюциміз, драгла копію і свідциміз із німа всіх та же ко спасенію прошенніа.

Іако Господи, і щедроти, і чисті колюбія єши, і таємні славд візьміліем, іо візначенільни між твоїміз Оцеміз, і пресвітіміз, і благіміз, і жибутвораціїміз твоїміз Ахоміз, ніні є і прісні, і во вітні вітків.

Діакон: Амінь.

Діакон: Господи помоці.

Діакон: Господи помілду.

Співеник, літургійний:

Благословені єши Господи Іако нааш, іже таїнаго і чистаго братка іващеніодбійствітелю, і таєснаго законоположнітелю, ієпітнія хранітелю, житієсніх благій істронітелю: сіам і ніні єблко, від начальні создаєвий чловічка, і положнівий єго іако царя тварин, і речій: не добро бути чловіку єдиному на землі, і отворіміз єміз помошнника по неміз: і візьміз єдину її рібрз єгів, іоздаліз єши жені, іже відбів ідаміз, рече: юлі ніні юсти її костей моих, і плоть її плоти моє: юлі наречеться жена, іако її міжко івоєгів візаті бусть юлі. Сегів ради юстівніті чловічікіз ютці івоєгід і мітери, і приливніті жені івоєні, і бодета дві від плоті єдині: і та же Господи сопраложе, чловічкіз да не разладчайтесь.

Сіам і ніні єблко Господи Іако нааш, ии зпосіли благодать твою

tomto obřadu odkládají svatební věnce (koruny) a začínají obvyklý manželský život.

Modlitba pro odložení korun:

Kněz: Hospodine, Bože náš, jenž jsi věnec roku požehnal, ty jsi položení věnců na ty, kdož se vzájemně oddávají, jako zákon sňatku ustanovil, aby přijali odměnu za svou nevinnost, a proto jako čistí spojují se sňatkem tebou uzákoněným. Ty sám skrže povolení odložit věnce požehnej, aby se spojili druh s druhem, a jejich spojení zachovávej nerozlučným. Aby z důvodu toho díky vzdávali nejuctívánějšímu jménu tvému, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: Pokoj všem.

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: Skloňte hlavy své před Hlavním.

Čte modlitbu: Ve společném souhlasu služebníci tvoji, Pane, vykonavše sňatek, jaký byl v Káně Galilejské, budou uchovávat svatební znamení a slávu tobě vzdávají, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Poté následuje ukončení:

Velemoudrost! Přesvatá Bohorodice spasí nás.

Tebe nad cherubíny ctěnější...

Sláva tobě, Kriste, naděje naše...

Sláva... I nyní... Hosodi, pomiluj... (A propuštění)



uděl, Hlásidlo, služebníkům svým, novomanželům (jména) a zachovat je na mnoha léta.

Věřící: Mnoha léta, mnoha léta, mnoha léta!

Pak přijímají novomanželé blahopřání ode všech přítomných.

Dodatky

Modlitba pro požehnání prstenů

K Hlásidlu modleme se.

Hlásidlo, pomiluj.

Tvůrce a budovateli pokolení lidského, dárce milosti duchovní a věčného spasení, sám, Hlásidlo, sešli Duch svého svatého s nejvyšším požehnáním na prsteny tyto, aby ozbrojeny jsouce záštítou mocí nebeské těm, kteří je nositi budou, posloužily k tělesnému spasení, záštítě i pomoci v tobě, Kristu Pánu našem. Amen.

(*Kropí svěcenou vodou a praví:*) Požehnávají se prsteny tyto blahodatí přesvatého Ducha, pokropením touto svěcenou vodou, ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.

Modlitba při odložení věnců osmého dne

To byl dříve samostatný obřad. Správně by měli novomanželé po sňatku přebývat po sedm dnů v monastýru, nosit při tom svatební věnce ještě týden po svatbě, přijímat každý den svaté Tajiny, udržovat ještě zdrženlivost a duchovně se modlitbou připravovat na manželský život. Osmého dne pak při

(*) Její používání je sporné. Podle starého zvyku totiž není potřeba prsteny světit. Postačuje, že byly položeny na svatém prestolu, a tím se považují za posvěcené. (*Novaja Skrižal*)

uchovej bez zneuctění a dej jí rosy nebeské shůry i oleje pozemského. Naplň dům jejich pšenicí, vínem a olejem a veškerým dobrem, aby mohli udílet potřebným. A zároveň daruj i těm, kdo jsou při nich, vše, oč prosí ke spáse.

Neboť Bůh milosti, slitování a lidumilnosti jsi ty, a tebe oslavujeme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a bláhým a životodárným tvým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Diák: K Hlásidlu modleme se.

Věřící: Hlásidlo, pomiluj.

Kněz (hlasitě, tváří k oltáři): Blahosloven jsi, Pane Bože náš, žehnající a stvrzující tajemný a čistý sňatek, zákonodárce toho, co jest tělesné, ochránce toho, co jest nepomíjející, ty jsi dárcem všeho dobrého, co život přináší. Ó Vládce, jenž jsi na počátku stvořil člověka, ustanovil ho králem tvorstva, a pak pravil: „Není dobré být člověku samotnému na zemi, učiním mu pomocníka, jemu podobného“, a vzav jedno z jeho žeber, utvořil jsi mu ženu, kterou když uviděl Adam, řekl: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla, nechť nazvána jest ženou, neboť z muže svého vzata jest;“ proto opustí člověk otce svého i matku svou a přimkne se k ženě své, a budou ti dva jedno tělo; protož co Bůh spojil, člověk nerozlučuj. †

Sám nyní, Vládce, Hlásidlo, Bože náš, sešli blahodař svou nebeskou na služebníky své (jméno) a (jméno), a dej služebnici své, aby se ve všem podrobila svému muži, a služebníku svému dej státi se hlavou ženy, aby živi byli dle vůle tvé.

(*Kněz pozdvihuje ruce*)

Požehnejž je, Hlásidlo, Bože náš, jako jsi požehnal Abraháma a Sáru. Požehnejž je, Hlásidlo, Bože náš, jako jsi

нѣнъю на рабѣ твоѣмъ ѿѣ, **иѣкъ, иѣкъ:** и дѣждь рабѣ сеи въсѣмъ по-
виновати сѧ мѣжъ, и рабъ твоемъ сеи быти во главѣ жены,
їакѡ да пожиѳтъ по боли твоей.

Бѣгослови и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже бѣгослови изъ иѣни Аѣралама и
Сарръ. Бѣгослови и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже бѣгослови изъ иѣни Ісаїка и
Ревеки. Бѣгослови и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже бѣгослови изъ иѣни Іакова, и
въл патріархи. Бѣгослови и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже
бѣгослови изъ иѣни Іѡнифа и Ієенеадъ. Бѣгослови и Г҃и Б҃же нашъ,
іакоже бѣгослови изъ иѣни Мѡиеса и Сепфора. Бѣгослови и Г҃и Б҃же
нашъ, іакоже бѣгослови изъ иѣни Іѡакіма и Іиіи. Бѣгослови и Г҃и
Б҃же нашъ, іакоже бѣгослови изъ иѣни Захаріи и Єліасеетъ. Сохрани и
и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже сохрани изъ иѣни Нѡл въ ковчезѣ. Сохрани и
и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже сохрани изъ иѣни Іѡнъ во чреѣвѣ китовѣ.
Сохрани и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже сохрани изъ иѣни стѣа тѣи ѕтроикн
и ѕгна, ии зпослѣвѣй иимъ рои изъ иѣсѣ: и да прїидетъ на наѣ рѣ-
достъ ѕнала, юже иимаше бѣжѣннала єлена, єгда ѿбрѣтѣ ѿтнѣи
кѣтъ. Поманн и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже поманн изъ иѣни єнѡха,
Сима, Илію. Поманн и Г҃и Б҃же нашъ, іакоже поманн изъ иѣни
стѣа твоѣмъ чеагуредесатъ мѣченни, ии зпослѣвѣй иимъ изъ иѣсѣ
вѣнци. Поманн Б҃же и вспитавшиа ихъ роднители: занѣ матви
роднители оутверждають ѿновѣнїа домовѣ. Поманн Г҃и Б҃же
нашъ, рабѣ твоѣмъ оуневѣгтившыа, шедшиа въ рѣдостъ ѿи.
Поманн Г҃и Б҃же нашъ раба твоего, **иѣкъ, иѣкъ,** и рабъ твою, **иѣкъ,** и
бѣгослови и. Дѣждь иимъ плодъ чреа, доброцайде, єдиномыслие
дѣшъ и тѣлесъ: возвѣси и ѹакѡ кѣды лїванска, ѹакѡ лоѣ
бѣгорозгнѣю. Дѣрѣи иимъ сѣмла класно, да вѣакое самодовольс-
тво имѣще, извѣнѣльютъ на вѣакое дѣло бѣгое, и тѣгѣ
бѣгогдно: и да оѣзратъ сїны сїнавъ сионихъ, ѹакѡ новосаж-
дѣнїа мѣличнала ѕкреестъ трапезы ихъ: и бѣгогоднѣше предъ
тобою, возїакютъ ѹакѡ сїетнла на иѣсѣ, въ тѣгѣ Г҃и нашемъ.

Knѣz: Hospodine, Boze naš, jenž jsi věnec roku požehnal, ty jsi
položení věnců na ty, kdož se vzájemně oddávají, jako zákon
sňatku ustanovil, aby přijali odměnu za svou nevinnost, a proto
jako čistí spojují se sňatkem tebou uzákoněným. Ty sám
skrže povolení odložit koruny (věnce) požehnej, aby se spojili
druh s druhem, a jejich spojení zachovávej nerozlučným. Aby
z důvodu toho díky vzdávali nejuctivějšímu jménu tvému,
Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Knѣz koná propuštění:

Knѣz: Velemoudrost. Přesvatá Bohorodice, spasíž nás.

Věřicí: Tebe nad cherubíny ctěnější...

Knѣz: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě.

Věřicí: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na
věky věkův. Amen.

Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Požehnej.

Knѣz: Kristus, pravý Bůh náš, jenž svou účastí v Káně Galilejské
ctihodnost manželství ukázal, na přímluvy přečisté Matky své, slavných a všechnálných apoštolů, svatých Bohem
korunovaných císařů a apoštolů rovných Konstantina
a Heleny, svatého velikomučedníka Prokopa i všech svatých
nechť smiluje se nad námi a spasí nás jako blahý a lidumil.

Věřicí: Amen.

Nyní kněz přichází k nim, zdraví je. Následuje polibení novomanželů.

Kněz odebere od novomanželů svíčky (pokud tak už neučinil) a žehná:

Požehnání Hospodinovo na vás blahodatí a lidumilnost¹⁰ jeho,
vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřicí: Amen.

Kněz pak pronáší kázání či závěrečné poučení novomanželům.

Knѣz: Dlouhý a pokojný život, zdraví a spasení a ve všem zdar

ЕГОБЕЧНАННЫХЦ ЦАРЕНЬ Н РАВНОПЛЯВЕЗ, КОНОГЛАНТИНА Н ЕЛЕНЫ,
СТАГВ ВЕЛИКОМЧИКА ПРОКОПИА, Н ЕСКХЗ СПЫИХЗ, ПОМНЛДЕТЗ Н СПСЕТЗ
НАСЗ, ТАКВ ЕЛГЗ Н ЧЛБЕКОЛЮБЕЦЗ.

МЛТВА НА РАЗРБШЕНІЕ ВѢНЦЕВ, ВО ОСМЫЙ ДЕНЬ.

ГДН Б҃ЖЕ НАШЗ, ВѢНЕЦУ МЕГЛА ЕЛГОСЛОВІВЫЙ, Н СІЛ ВѢНЦУ ВОЗЛОЖИТЬ
ПРЕДАВЫЙ ЗАКОНОМЗ ЕРАКА, СОЧЕГЛАВАЮЩЫМСЯ АРДГЗ АРДГЗ, Н МЗДЛ ІКИ
ЩДЛА ЛМІЗ ЦЕЛОМДРІЛ: ЗДНЕ ЧИСТИ КО ЙЖЕ ВЪ ТЕБЕ ОУЗАКОНОПОЛОЖЕНІ-
НОМЗ ЕРАКІД СОЧЕГЛАШАСЯ: САМЗ Н ВЪ РАЗРБШЕНІИ СІХЗ ВѢНЦЕВ,
СОЧЕГЛАВШИХСЯ АРДГЗ АРДГЗ ЕЛГОСЛОВН, Н СОЧЕГЛАНІЕ НХЗ НЕРАСТЕРЗАЕМО
СОБЛЮДІ: ДА ЕЛГОДАРЛТЗ ВЫІНД ВСЕСТРОЕ НМЛ ТВОЕ, ОЦА, Н СІА, Н СТАГА
ДХА, НЫНІК Н ПРИСНІW, Н ВО ВѢКИ ВѢКУВ, АМНІНЬ.

СЩЕНИИК: Мірз вефмз.

СОГЛАСИАЛ ДОСТІГШЕ РАБН ТВОЕ ГДН, Н ПОСЛДОВАНІЕ СОВЕРШНВШЕ ВЪ
КАНІК ГАЛІЛЕНСТРЕН ЕРАКА, Н СПРДГЛАВШЕ ІДЖЕ ВЪ НЕМЗ ЗНАМЕНІА, СЛАВД
ТЕБН ВОЗСЫЛАЮТЗ, ОЦД, Н СІД, Н СТАМД ДХД, НЫНІК Н ПРИСНІW, Н ВО
ВѢКИ ВѢКУВ, АМНІНЬ.

Н щпдгтз.



поžehnal Izáka a Rebeku. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi požehnal Jákoba a všechny praotce. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi požehnal Josefa a Asenathu. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi požehnal Mojžíše a Sephoru. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi požehnal Jáchyma a Annu. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi požehnal Zacháriáše a Alžbětu.

Zachovejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi zachoval Noema v arše. Zachovejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi zachoval Jonáše v útrobách velryby⁷. Zachovejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi chránil svaté tři mládence před plamenem, seslav jim rosu s nebes. Nechť sestoupí na ně ta radost, kterou měla blažená Helena, když nalezla uctívaný Kříž. Pamatuj na ně, Hospodine, Bože, jako jsi pamatoval na Enócha, Séma, Eliáše. Pamatuj na ně, Hospodine, Bože náš, jako jsi pamatoval na čtyřicet svých mučedníků, seslav jim s nebes koruny⁸ vítězství. Rozpomeň se, Bože, i na rodiče, kteří je vychovali, neboť modlitby rodičů upěvňují základy domů.

Rozpomeň se, Hospodine, Bože náš, na služebníky své, kteří se účastní svatby a shromázdili se k této radostné události. Rozpomeň se, Hospodine, Bože náš, na služebníka svého **(jméno)** i služebnici svou **(jméno)** a požehnej jim; daruj jim plod lůna, zdárné potomstvo, jednomyslnost duší a svornost tělesnou. Povznes je jako cedry libánské, jako révu košatě rozvětvenou.

Dej, ať setba jejich přináší hojnou úrodu, aby ve všem obdařeni byli dostatkem k hojnosti všech skutků dobrých a tobě libých. A nechť spatří syny svých synů, jako nové výhonky olivové kolem stolu jejich. Nechť zalibí se tobě, ať zaskvějí se jako hvězdy nebeské – v tobě, Pánu našem.

**S тебоу пак слава, влада, чест и кланění налеží bezпо-
чтенному Оти твemu i životодárnому твemu Duchu,
нyní i vždycky, až na věky věkův.**

Съ тобою же сла́ва, держáва, чéсть и поклонéниe, беziчáльномъ твоемъ О́цъ, и животворáщемъ твоемъ Дхъ, и́йнѣ и присиша, и во вѣки вѣкѡв.

Лікz: Амінь.

Діаконz: Гдъ помóлнися.

Лікz: Гдъ поми́лъ.

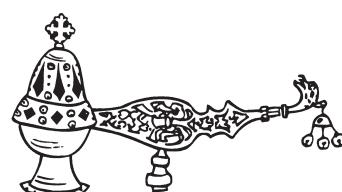
И паки ижеиникъ мѣтвъ ию глаголетъ велегласио:

Б҃же Г҃тый, создáвый ѿ пе́рвти человéка, и ѿ ѿбрада Г҃гѡ возро́здáвый жеиъ, и спрагіи ємъ помошника по немъ, за єже та́ко гóдно бысть твоемъ велічествъ, не єдіномъ быти человéку на земли: сámъ и и́йнѣ вліко, иизпослы рѣкъ твою ѿ Г҃тагѡ жиліца твоегѡ, и сочеграи раба твоегò іегò, иікz, и рабъ твою ии, иікz, зане ѿ тебе сочеглаваєтъ мѣжъ жеиа. Сопрафази а въ єдіномъ дріи, вѣнчай а въ плóть єдінъ, даръ ѿ и́мла плодъ чре́ва, благочадію вострілтие.

Г҃кѡ твоѧ держáва, и твоѧ єсТЬ цѣтво, и сила, и сла́ва, О́цѧ, и Сна, и Стагѡ Дхѧ, и́йнѣ и присиша, и во вѣки вѣкѡв.

Лікz: Амінь.

И по и́мнї, пріемъ ижеиникъ вѣнци, вѣнчаетъ пе́рвые жеиахъ, глагола:



Diákon: K Hospodinu modleme se.

Věřicí: Hospodi, помилуй.

Kněz: Bože, Bože náš,jenž jsi přišel do Kány Galilejské a tamní sňatek požehnal, požehnej i tyto služebníky své, které jsi ve své prozřetelnosti k obecenství manželskému spojil. Požehnej jejich vcházení i vycházení, rozmnož blaha života jejich; přijmi koruny jejich v království svém neposkrvněny. Zachovej je bez úhonu a úkladů zlého, až na věky věkův.

Věřicí: Amen.

Kněz: Pokoj všem.

Věřicí: I duchu tvému.

Diákon: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Věřicí: Před tebou, Hesopidine.

Kněz zůstává obrácen k novomanželům, kteří sklonili hlavy, žehná jim a praví (a může předat ženě první svatební ikonu):*

Otec, Syn i Svatý Duch, nejsvětější, jednobytá a oživující Trojice, jediné Božství a Království, nechť požehná vám a udělí vám dlouhý život, zdarná dítka, dá vám prospívání v životě i ve víře, naplní vás hojností všeho pozemského blaha a nechť učiní vás hodnými přijetí zaslíbeného blaha života věčného; na přímluvy přesvaté Bohorodice i všech svatých.

Věřicí: Amen.

Modlitba pro odložení korun (přeneseno z obřadu osmého dne – viz dodatek na str. 46), při které může předat muži druhou svatební ikonu:

(*) Po snímání korun je v ruské tradici zvykem, že kněz zhasne svatební svíce a předá je manželovi, a poté žehná novomanželům jejich svatebními ikonami; nejprve ikonou přesv. Bohorodice, kterou pak dá políbit manželovi a jeho manželce, a ta ji přijme; následně pak ikonou Spasitele, kterou dá políbit manželovi a jeho manželce a odevzdá ji manželovi. Při modlitbě „Otec, Syn i Svatý Duch“ předává první ikonu. Poté může číst modlitbu pro odložení korun (z obřadu osmého dne – v dodatku) a při ní předávat druhou ikonu.

Î виегда вѣдти вѣнѣцъ небѣсты, глаголеши:

Î тыи небѣсто, возведеніиа тѣкоже Сарра, и возвеселіиа тѣкоже Ревекка, и оѣмножиа тѣкоже Раѣль. Веселашиа ѿ своемъ мѣжѣ, хранили предѣлы закона, занѣ тѣко бѣговоли Бѣгъ.

Дїаконъ: Гдѣ помолимся.

Лікъ: Гдѣ помилѹшь.

Сїменикъ лѣтвъ: Бѣже нашъ, пришедыи въ Канѣ галілѣйскѹю, и тѣмошнїи брїкъ бѣгословнїи, бѣгослови и рабы твои иѣ, твоимъ промысломъ ко Общенїю брїака сочестіишиася: бѣгослови иѣхъ входы и нѣходы, оѣмножи во бѣгихъ жибогъ иѣхъ: воспрїмлю вѣнцы иѣхъ въ цѣтвѣн твоемъ, неисвѣрны, и непорочны, и ненавѣтны соблюдали, во вѣки вѣкѡвъ.

Лікъ: Амнинъ.

Сїменикъ: Миръ всѣмъ.

Главы вѣшал Гдѣви проклонише.

И молитва аїменикъ: Оцъ, Синъ, и Сѣптий Дхъ, вестілъ, и єдиногѹщи налъ, и жибоначальнала Тр҃ца, єдинно бѣжестьво и цѣтвѣ, да бѣгословнїи вѣсъ, и да подастъ вѣмъ долгожнїе, бѣгочадїе, преспѣланїе жибогъ и вѣры, и да неполнитъ вѣсъ вѣхъ єдинихъ на землѣ бѣгихъ: да сподобитъ вѣсъ и ѿбѣвшаннїиихъ бѣгъ воспрїятїа, лѣтвамъ сѣптия Бѣзы, и вѣхъ сѣптия, амнинъ.

Тѣже входатъ, и поздравлѧютъ иѣхъ, и цѣлованїе дробъ дробъ, и бываетъ ѿ єїменика совершеннїи ѿпѹстъ.

Рекшъ дїаконъ: Прѣмѹдроствъ.

Лікъ: Чистѣньшию хербѣмъ:

Сїменикъ ѿпѹстъ:

Бѣже въ Канѣ галілѣйскѹи пришествѣи вѣници честенїи брїакъ показавыи, Христосъ истииннїи Бѣгъ нашъ, лѣтвамъ пречтыиа своеѧ Мѣре, сѣптии славнїиихъ и веихъ вѣхъ апїлъ, сѣптии

Вѣріci: Amen.

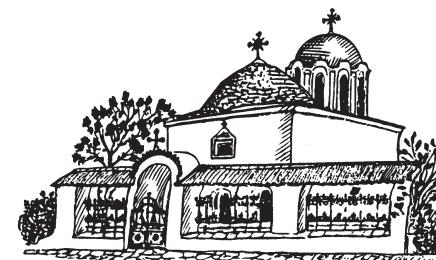
Diákon: K Hospodinu modleme se.

Вѣріci: Hospodi, помилуй.

Kněz (hlasit ): Bože svatý, jenž jsi učinil z prachu země člověka a z jeho zebra vzdělal ženu! K němu jsi ji připojil jako pomocnici, jež by při něm stála, neboť tak se líbilo velebnosti tvé, aby nebyl člověk sám na zemi. Sám i nyní, o Vlácce, vztáhni ruku svou ze svatého příbytku svého a spoj služebníka svého (*jméno*) se služebnicí svou (*jméno*), neboť ty jsi ustanovil, aby se sjednotila žena s mužem. Spoj je v jednomyslnosti, korunu j jako tělo jediné, daruj jim plod lůna a přijetí zdárných dítek.

Neboť tvá jest vláda a tvé jest království i moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Вѣріci: Amen.



Kněz připraví koruny (věnce)*, žehná každému snoubenci zvlášť korunou na způsob kříže — dá mu políbit ikonu na koruně** (nebo samotný věnec) a klade korunu (nebo věnec) na jeho hlavu se slovy —

(*) Koruny znamenají vítězství nad vášněmi a hřichem a připomínají královskou důstojnost prve lidské dvojice – Adama a Evy, kterým Bůh dal do vlastnictví všechno pozemské stvoření: „Naplňte zemi; podmaňte si ji.“ (1 Mojž 1,28) Koruny jsou buď na stolku připraveny od začátku obřadu, nebo je přináší kněz ze svatého prestolu, či je na podnosu drží přisluhující.

(**) Je-li na koruně ikona, tak muži ikonu Spasitele, ženě pak ikonu Bohorodice; poté korunu otáčí a nasazuje ji na hlavu oddávaného ikonou dopředu; není-li na koruně ikona, políbí každý oddávaný prostě jen korunu.

Βέηναέπια ράβε βέτιο, ἡλίκι, ραεῖ βέτιον, ἡλίκι, εο ἡμα
Οὐδὲ, ἡ Σῆλα, ἡ Στάργω Δῆλα, ἀληνίν.

Τάκε βέηναέπια ἡ νεκρός, γλαγόλα:

Βέηναέπια ραεὶ βέτιο, ἡλίκι, ραεῖ βέτιο, ἡλίκι, εο ἡμα
Οὐδὲ, ἡ Σῆλα, ἡ Στάργω Δῆλα, ἀληνίν.

Τάκε εἶγοειοβλάέπια ἀ τρίκδη, γλαγόλα τρίκδη:

Γὰη Βέηκε ηάσχ, ειάβοι ἡ χέστηο βέηναέη ἀ.

Τάκε προκίμενη ἀπᾶλα, γλάζ ἦ:

Πολογήλας ἔση ηα γλαβάχη ἥχη βέηνη, ὃ κάλμενη ἑπηύχη, ψινοτὰ
προσήισα οὐ τεβε, ἡ δάλας ἔση ἥμη.

Στίχη: Ήδικω δάση ἥμη εἶγοειοβένηε εη βέηκη βέηκα, εοζεεεηήση ἀ ρά-
δοετηο εη ληηέμη τεοήμη.

Ἀπόετολης ιο ἔφεεέμη, ζαηάλο ἕλ.



Průvod pomalu kráčí kolem stolku – při prvém kruhu (hlas 5. nebo 4.):

Isaiáši plesej, I hle, Panna počala ♫
a porodila Syna, Emmanuele, I Boha i člověka. ♫
„Východ“ jest jméno jeho, I velebíce ho, Pannu
blahoslavíme.

Při druhém kruhu (hlas 6. nebo opět 4.):

Svatí mučedníci, I jež slavně zápasivše, byli jste ko-
runováni. ♫ Proste Boha o smilování I nad
dušemi našimi.

Při třetím kruhu (hlas 4.):

Sláva tobě, Kriste, Bože, I apoštolů chloubo ♫
a radosti mučedníků, I kteří hlásali jednobytnou
Trocici.

Následuje snímání korun. Kněz vezme korunu (věnec) ženicha, trochu ji
nadzdívne nad jeho hlavu, řka:

Povznes se, ženichu jako Abraham, buď požehnán
jako Izák (*žehná mu korunou*), rozmnoz se jako Jákob, cho-
diž v míru a naplňuj ve spravedlnosti přikázání
Boží.

Pak mu dá políbit ikonu na koruně (nebo věnec samotný) a odloží korunu na
podnos či na stolek. Poté vezme korunu (věnec) nevěsty:

A ty, nevěsto, povznes se jako Sára, veseliž se jako Rebe-
ka, rozmnoz se jako Rachel (*žehná ji*), těšíc se z muže svého
a zachovávajíc předpisy zákona, neboť tak líbí se Bohu.

Nevěsta políbit ikonu Bohorodice na koruně a kněz korunu odloží. Pak čte ná-
sledující modlitbu čelem ke svatému prestolu.

Průvod. První manželské kroky na cestě společného následování Kristova Evangelia. **Svědkové stojící za novomanželi, nadzvihnu poněkud koruny** tak, aby byly malíčko nad hlavami novomanželů (je-li jen jeden svědek, pak drží obě koruny). Kněz pak bere do volné ruky kříž, který pozdvihne (dle řecké praxe volnou pravou rukou drží na hrudi evangelium), a zatímco svědkové drží ze zadu nad hlavami novomanželů koruny nebo přidržují stuhy věnců, začínají pomalu **obcházet stolek**.

Jsou to první společné kroky novomanželů. Důkaz připravenosti manželů vkročit do společného života. Kruh je symbol věnosti – symbolizuje slib manželů věčně chránit manželský slib, kráčet bok po boku, dokud je smrt nerozdělí.

Kněz pomaličku kráčí v čele, vede novomanže kruhem, za novomanželi se ubírají svědkové a v malém průvodu pomalu jdou kolem analogie či stolku s evangeliem tříkráte. Kněz i lidé při tom pějí následující tropary:

Î ποέτρα εἰμένικος, ἀλλὶ λιόδειη μαστολόψιαλ τροπαρί, ω γλάζ ୯:

Îελίε ληκόλη, δέλα, ἡμήρειον χρέεβε, ἡ ροδὴ εῖπα ζεύμμηνδηλα, εἶτα ότιε ἡ χελοβέκια, βοργόκιον ἡμαλα ζέμδ: έγροζε βεληνάιουψε, δέλδος οὐελαζάεμζ.

Îηίν, γλάζ ୩:

Στίη μάχενικοι, δόερειον στραδάληχεστεβωακσιη, ἡ βέηνάιενισλ, μολίτεσλ κο Γάλδος πομίλοβατησλ δέσπαλμον ηάσημζ.

Слава тиеси Христу Бже, апостоломъ похвало, мъченикъв радованіе, и хже проповѣдь, Трца єдиногодишила.

Τάκε εζέμις εβηέцъ женихъ, глаголетъ:

Βοζβελічнисл женишє іакоже іевраламз, и елгословія іакоже іевалкз, и оўмножнисл іакоже іаквевз, ходлій въ мірб, и дѣллалій въ праудб зіпавеъди ежіл.

Nejprve korunuje ženicha: Korunuje se služebník Boží (jméno) a oddává se služebnici Boží (jméno), ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.

Pak korunuje nevěstu: Korunuje se služebnice Boží (jméno) a oddává se služebníku Božímu (jméno), ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.

Načež je žehná tříkráte na způsob kříže a dí (tříkrát):

Hospodine, Bože náš, slávou a ctí spoj a korunu je!*

Dle ruské praxe tato slova pronáší obrácen k oltáři a se vzhůru vztaženýma rukama, načež se vzápětí obrací k novomanželům a žehná je rukou s dodatečnými slovy: „Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha,“ na která **oba oddávaní společně odvěti:** „Amen.“ (Tříkrát ruský kněz říká oddávací formuli směrem k oltáři, tříkrát se obrací k oddávaným, aby jim požehnal, a tříkrát oni zpečetí uzavření sňatku svou odpovědí „amen“).**

Diákon nebo kněz *** : Velemoudrost!

Žalmista čte prokimen, hlas 8. (Žalm 21,4, 5 a 7): Položils na hlavu jejich koruny z kamenů drahých; prosili tě o život, a tys jim ho daroval.

Verš: Nebot dás jim požehnání na věky věkův a potěšíš je radostí z tváře své.

Diákon: Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z listu svatého apoštola Pavla k Efesským.

Diákon: Pozor mějme!

(*) Těmito slovy kulminuje obřad svaté Tajiny a jimi se vykonává a naplňuje uzavření sňatku; tím se stávají manželi.

(**) **Dle řecké praxe:** kněz bere oba věnce spojené – vložené do sebe (do podoby poledníku a rovníku) a požehná oběma nejprve hlavu ženicha pak hlavu nevěsty a pak bere každý věnec do jedné ruky a nasazuje jednou rukou věnec na hlavu ženichovu a ihned poté druhou rukou druhý věnec na hlavu nevěsty. Věnce je nutno nasadit na hlavy tak, aby stuha z věnce splývala dozadu. Nato svědek ze zadu tříkrát prohazuje věnce (jako někde při výměně prstenů při zasnoubení; či to koná kněz).

(***) Kněz si může vybrat, bude-li čist biblický text čelem k oddávaným či obrácen k oltáři. Dle ruského trebniku čte kněz evangelium tváří k oltáři (tak s tím počítá i text obřadu trebniku níže: „...obrací se k novomanželům, žehná je evangeliařem...“)

Брāтіє бѣгом дрâлше всегда ѿ вѣкъз, ѿ именнї гдѣ нашегѡ Іиса Христъ, бѣгъ и Ойхъ. Повинѹщесѧ драгъ драгъ въ стратѣ ежинъ. Жены съвонимъ мѣжѣмъ повинѹщесѧ, та́ко же Глаголъ: Зане мѣжъ гла́вѣ єсть жены, та́ко же и Христосъ гла́вѣ цркви, и то́и єсть спаситель тѣла. Но та́ко же цркви повинѹщесѧ Христъ, та́ко же и жены съвонимъ мѣжѣмъ во вѣмъ. Мѣжїе, любите съвонимъ жены, та́ко же и Христосъ возлюби цркви, и сеbe предаде за ню. Да ѿблажитъ и, ѿчистивъ бáнею водною въ глаголѣ. Да представитъ и сеbe слáвна цркви, не и мѣждъ съвѣрны, илн поро́ка, илн ибчтого ѿ таковыихъ: но да єсть сватѣ и непорочна. Такъ должни єсть мѣжїе любити съвонимъ жены, та́ко съвонимъ тѣлесѧ: любаи бо съвонимъ женъ, сеbe самаго любитъ. Никто же бо когда съвонимъ плóть возненавидѣ, но поглѣетъ и грѣхъ, та́ко же и Гдѣ цркви: зане оѹди єсли тѣла єгѡ, ѿ плóти єгѡ, и ѿ костей єгѡ. Се́гѡ рдни ѿблажитъ человѣкъ отца съвонимъ и матерь, и приложитъ къ женѣ съвонимъ, и вѣде́та да въ плóти єдинъ: Гáйна сїа веліка єсть: а́зв же глаголю бо Христъ, и во цркви. Оба́че и бы по єдиномъ, кийждо съвонимъ женъ сици да любитъ, та́ко же и сеbe: а́женя да бонитъ съвонимъ мѣжа.

Иллюстрация

Стрижъ: Ты Гдѣ сохраниши ны и соблюдиши ны ѿ рода се́гѡ, и бо вѣкъ.

Диаконъ: Премѣдро́стъ, прорѣти оѹльши́мъ сватагѡ євангеліа.



Pak se přináší **společná číše vína** (pokud nebyla na stolku připravena od počátku obřadu; podle ruské praxe kněz může přinášet z oltáře na talířku „kovšík“ s vínem). Kněz ji jedenkrát **žehná, pomodliv se nad ní:**

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Bože, jenž jsi vše stvořil silou svou, vesmír upevnil a korunu všeho, což od tebe jest stvořeno, okrášlil, požehnej † (**žehná číši**) požehnáním duchovním i tuto společnou číši, kterou podáváš těm, kdož sjednocují se k manželskému společenství.

Kněz (hlasitě): Neboť požehnáno jest jméno tvé a proslaveno království tvé, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

I podává novomanželům pít ze společné číše, napřed třikrát muži, pak třikrát ženě (přisluhující jim při pití podrží pod ústy ubrousek). Při tom kněz může říkat nahlas předchozí modlitbu „Bože, jenž jsi vše stvořil“ (víno v takovém případě rukou požehná hned na počátku této modlitby, než podá pohár ženichovi.) Někdy je vhodné, aby svědkové už při pití vína nadzdvihli koruny a drželi; je tak až do obcházení kolem stolku.

Podle ruské praxe podává kněz pohárek s vínem nejprve ženichovi, který jej vezme, sám se jednou napije a podává jej nevěstě, ta se jednou napije a vraci jej knězi; kněz jej znova podá ženichovi, ten jej po napiti předá nevěstě a ta poté vraci knězi, a tak ještě potřetí.

Kněz může při podávání kalicha pastýrsky pronést: **Společný kalich na znamení lásky trpělivé, pokojné, pevné, věrné, nerozlučné, všechno snášející a vše překonávající.**

Nato kněz opět spojuje pravou ruku ženicha s pravou rukou nevěsty.*

Průvod. Je-li to na daném místě zvykem, může **спојенé руце свázat** šátkem, či plátnem. Spojené ruce pokrývá koncem epitrahilu, na který klade svou ruku. Kněz k tomu může na vysvětlenou pastýrsky požehnat: **Наcestu спolečnou životem a k sdílení všeho dobrého i zlého, ve zdraví i v nemoci, v mládí i v starosti.**

(*) Znamená to, že skrze ruku kněze dostává muž od samotné Církve svou ženu a jsou spojeni v Kristu na celý život. Kněz při průvodu musí svou rukou uchopit spojené dlaně novomanželů spolu s položeným epitrahilem (výhodně je použít levou ruku).

Тáже приносятса Ծбщла чáша, и благословлèтъ и ѿщеникъ, и глаголеутъ льтвъ ии:

Діаконъ: Гдъ помолимся.

Бжже, всѧ сотворишии крѣпостю твою, и огнеборднъи веленіи, и огнекрасишии вѣнцы венчахъ сотворенныиъ ѿ тебе, и чашъ Ծбщъ ии подаваѧи сочествѧющыиъ ко Ծбщеніи браѧ, благослови дхобныиъ.

Бозглини: Іакъ благословиша твои и ма, и прославиша твои цркви:

Лікъ: Амінь.

Также вѣдемъ ѿщеникъ въ рѣкѣ Ծбщъ чашъ, преподадеутъ и мъзъ прѣяды: пефкѣе льтвъ, и потомъ женѣ: Ильїе прѣемъ и ѿщеникъ, и змѣи держакъ, цвѣтъ вѣнци, обрачиаутъ іакъ образовомъ крѣга.



Žalmista: Bratří! Díky činíce Bohu a Otci vždycky za všechno ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, poddání buďte jedni druhým v bázni Boží. Ženy, poddávejte mužům svým jako Pánu, neboť muž je hlava ženy, jako je Kristus hlava Církve, která je tělem, jež spasil. A jako se Církev poddává Kristu, tak se i ženy ve všem poddávají svým mužům. Muži, milujte své manželky, jako si Kristus zamíloval Církev a vydal sebe samého za ni, aby ji posvětil, očistiv ji omytím vodou (křtu) skrze slovo, aby ji před sebou postavil jako slavnou Církev, která nemá poskvrny ani kazu, neb něco podobného, nýbrž je svatá a bezúhonná. Tak i mužové mají milovat své manželky, jako svá těla. Kdo miluje svou manželku, sebe sama miluje. Nikdo nikdy neměl v nenávisti své tělo, nýbrž živí je a opatruje, jako i Kristus svou Církev. Jsme přece částmi jeho těla, z jeho těla a jeho kostí. Proto opustí člověk otce svého i matku svou a přilne k manželce své a budou dva jedno tělo. Je to velké tajemství; mluvím o něm ve vztahu ke Kristu a k Církvi. A tak ať každý z vás miluje svou ženu jako sebe sama, a manželka pak ať má v úctě muže svého.

(Efes 5,20—33)

Nebo se čte z listu Korintským: Bratří. Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu: Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. Kdybych měl dar proroctví, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všecko poznání, ano kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdal všecko, co mám, ano kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje. Láska je trpělivá, soucitná, nezavidí, láska se nepovyšuje a nepyšní se. Láska nejedná hrubě, nehledá svůj prospěch, ne-

Εὐλογεῖ ὁ Ἰωάννης, βαπτίζει τὸν.

Ro vřeměl Říno, brázk býstvę vz Kánič galiléjstvěj, h̄ ež̄ máti Īisova tđ. Zváň že býstvę Īisę h̄ ořeňnicy ēḡ na brázk. H̄ ne doštávš věnđ, glagóla máti Īisova kz nemđ: věnà ne h̄mđtž. Glagóla ēh̄ Īisz: čtò ēstv mn̄i h̄ tēbě, jeňo; ne oř prřínde čász móh. Glagóla m̄t̄i ēḡ slđgálmz: ējke ďíše glagolētz vámz, sotvornítē. Bréhx̄ je tđ vodonósny kámeni shésť, lejkáše po ořnišenii iđděnisk, vmlěstášyj po dveřmà h̄lì trříemz m̄fármz. Glagóla h̄mz Īisz: napólnitē vodonósny vodý. h̄ napólniša h̄xž do věrž. H̄ glagóla h̄mz: počerpiňte nýnič, h̄ prřinesíte ārhřitříklániobi. H̄ prřinesóšla. Ěíkožje vekdži ārhřitříklániž věnà bývšagw ſh vodý, [h̄ ne vědlaše ſkđdž ēstvě: slđgh̄ je vědlaž̄ počerpišiň vodđ]: prřiglasì ženihž ārhřitříklániž, H̄ glagóla ēmđ: věázk chloeběkz prřejde dōbroe věno polagáetž, h̄ ēgrđa ořpřiňtſa, togora h̄zjđšee: tyž je soblíz ūh̄i dōbroe věno doceře. Cè sotvorni načátoč znamenížmz Īisz vz kánič galiléjstvěj, h̄ rāvñ sláv̄ swoj, h̄ věrovaša vz nego ořiňnicy ēḡ.



cem tvým, i přesvatým a blahým a životodárným tvým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřicí: Amen.

Diákon: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřicí: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Abychom den tento dokonale, svatě, pokojně a bez hřichu strávili, Hospodina prosme.

Lid po každé prosbě: Dejž, ó Pane.

Diákon: Za anděla pokoje, věrného vůdce, ochránce duší a těl našich, Hospodina prosme.

Diákon: Za prominutí a odpuštění hřichů a poklesků našich, Hospodina prosme.

Diákon: Za to, co je dobré a užitečné duším našim, a za mír světa Hospodina prosme.

Diákon: Sjednocenost ve víře a účastenství Ducha Svatého vyprosivše, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřicí: Tobě, Hospodine.

Kněz: A učiň nás hodny, Vlácce, abychom s důvěrou⁹, neodsouzeně směli vzývati tebe, nebeského Boha Otce, a říkati:

Věřicí: Otče náš...

Kněz: Neboť tvé jest království, moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřicí: Amen.

Kněz: Pokoj všem!

Věřicí: I duchu tvému.

Diákon: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Věřicí: Před tebou, Hospodine.

Διάκονος: Ζαχαρίη, επίσκη, πομήλῳ ἡ σοχρανὴ μάζε, τέβοέντος εἰργάτῃ.

Λίκος: Γὰρ πομήλῳ.

Ἄντε βεσεγῷ σοβερψέννα, εὐάγτα, μήρνα ἡ βεζγρέσνα, οὐ γὰρ πρόσιμο.

Λίκος: Ποδάριον γάρ.

Ἔγγλα μήρνα, εύρνα μαστάβηνικα, χρηνίτελα δύσως ἡ πτέλεός μάσηχος, οὐ γὰρ πρόσιμο.

Προψέντος ἡ ὀσταβλέντια γρέχώες ἡ πρεγρέσθεντι μάσηχος, οὐ γὰρ πρόσιμο.

Δόρυχος ἡ πολέζνυχος δύσαμος μάσημος, ἡ μήρα μίροβη, οὐ γὰρ πρόσιμο.

Πρόχες βρέμα ψινοτά μάσεγω εν μήρει ἡ ποκαλήνικη μικράτη, οὐ γὰρ πρόσιμο.

Χρτιάνικοι κοντίναι ψινοτά μάσεγω, βεζερέζηνηνι, μεποργύιδνη, μήρνη ἡ δόρφρω ψεύτη μαστράσηνέμος εύδηψη Χρτόβη πρόσιμο.

Σοεδηνέντε εύρης ἡ πρητάστη Στάρω Δῆλος προσήνεψε, σάμη σεβε, ἡ δρόγα, ἡ βέση ψινότης μάσω Χρτός Βέργη πρεδαδήμος.

Λίκος: Τετέ τον γάρ.

Σημειώσεις προβολής:

Η εποδόη μάζε Βάκο, το δερζνοβέντιεμος νεωεύζηδένηνιος εμέτη πριζυιβάτη τετε μέναγο Βέργη Όψη, ἡ γλαγόλατη:

Η λιθάρι: Όψη μάσω: (βέση δο κοντά.)

Σημειώσεις προβολής: Εἴκω τέβοες ζετη ζρτβο, ἡ σίλλα, ἡ ειλάβα, Όψη, ἡ Σηλα, ἡ Στάρω Δῆλος, μύηνθης ἡ πρήση, ἡ βο εβέκη εβέκωες.

Μήρης ειθέμος.

Γλαβει βάσαλα Γέρεβη πρηκλονήτε.



rozčiluje se, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatného, ale vždycky se raduje z pravdy. Všechno snáší, vždy věří, je plná naděje, láska vytrvá. Láska nikdy neskončí. (1. Korint. 12,31–13,8)

Věřící: Alleluja, alleluja, alleluja.

Verš: Ty, Hospodine, zachováš nás, a chrániti budeš nás od pokolení tohoto až na věky.

Kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: Od Jana svaté evangelní čtení.

Věřící: Sláva tobě, Pane, sláva tobě.

Kněz: Pozor mějme!

Čelem k svatému prestolu (nebo k věřícím) čte kněz evangelium:

Za onoho času byla svatba v Káně Galilejské, a byla tam matka Ježíšova. Byl pak pozván na svatbu také Ježíš a učedníci jeho. A když se nedostávalo vína, matka Ježíšova řekla mu: „Nemají víno!“ I řekl jí Ježíš: „Co mně a tobě, ženo, (je po tom)? Ještě nepřišla má hodina.“ Dí matka jeho služebníkům: „Cokoli vám řekne, učiňte.“ Bylo pak tam postaveno pro očišťování židovské šest kamenných nádob, z nichž každá obsahovala míry dvě nebo tři. Dí jim Ježíš: „Naplňte nádoby vodou.“ I naplnili je až do vrchu. A Ježíš řekl jim: „Nyní nabírejte a přineste správci svatby.“ I donesli. Když pak správce svatby okusil víno z vody učiněné, a nevěděl, odkud jest – služebníci však, kteří nalévali vodu, to věděli – zavolal správce svatby ženicha a řekl mu: „Každý člověk podává nejprve dobré víno, a když se hosté podnapijí, tehdy (podává to, které je) horší; ty jsi však zachoval dobré víno až dosavad.“ Tím učinil Ježíš počátek divů v Káně Galilejské a zjevil slávu svou; i uvěřili v něho učedníci jeho. (Jan 2,1–11)

Diákonz: Рцéмz виè ѩ веèèл дъшìè н ѩ веегà по мýшлéнїја нашегѡ рцéмz.

Гđи веедержíтєлю, вжкे Ог҃цкz нашнхz, мóлімz ти са, оўслыíши н помілðи.

Помілðи наcz Бжкe, по веелíцїй мілости твоéй, мóлімz ти са, оўслыíши н помілðи.

Бжкe мóлімса ѡ мілости, жнзни, мірф, Здрабїи, спрєнїи, посївшенїи рлєвѡв вжкїхz, їмкz, (и помннáетгz нжже хóпетгz.)

Возглáz: Іїкѡ млїтнвz н человéкколібенցз Бóгz єсì, н теєтї слávь возиыламz, Ог҃цж, н Сынж, н Свалтомуж дъшjж, ийнїб н прїнч, н во вѣки вѣкѡвz.

Diákonz: Гđи помоlімса.

Лíkz: Гđи помілðи:

Спѣнннкz млїтвjж ѕи:

Гđи Бжкe нашz, во спїнтельномz твоéмz смотренїи, сподобиwyи вz Канѣ галїлєистїй, щтнїй показати брќкz твоімz пришествїемz, самz ийнїб раббї твоô, їмкz, н їмкz тжje бѓговолнлz єсì сочегаватнса дрѓгz дрѓгz, вz мірф н єдиномыслїи сохрани: щтнїй нжz брќкz покажи, не скреноe нжz ложе соблюдн, не порочноe нжz сожнтельство преебываати бѓговолn, н сподоби љ вz спасти мстїтїй до стїгнгjти, чнгствимz сїрдцемz дїбллюцил зáпавѣди твоô.

Ты ео єсì Бжкe нашz, Бжкz єжke міловати н спасти, н теєтї слávь возиыламz, со веенчайльниымz твоімz Оцéмz, н веестїмz, н бѓгумz, н жнвогворлцимz твоімz джомz, ийнїб н прїнч, н во вѣки вѣкѡвz.

Лíkz: Амннъ.

Kněz políbí otevřený evangeliář, zavírá jej (obrací se k novomanželům), žehná jim evangeliárem, dává jim jej políbit a klade jej opět na stolek.

Věřicí: Sláva tobě, Pane, sláva tobě.

Diákon: Rceme všichni z celé duše své a z celé mysli své, rceme!

Věřicí: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Hospodine, Vsevládce, Bože otců našich, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřicí: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Smiluj se nad námi, Pane, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřicí: Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj.

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spásu a navštívení pro služebníky Boží (jméno) a (jméno) i za všechny v Kristu bratry a sestry naše. (Vzpomíná, koho chce.)

Věřicí: Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj.

Kněz: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Věřicí: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Hospodine, Bože náš, ve spasitelné péči své učinil jsi nás hodnými, aby nám byla tvou účastí na svatbě v Káně Galilejské zjevena ctihodnost sňatku. Sám nyní služebníky své (jméno) a (jméno), jimž jsi svolil, aby vzájemně byli spojeni, zachovej v pokoji, jednomyslnosti a svornosti. Zjev důstojnost jejich sňatku, zachovej čisté lože jejich, přivol, aby soužití jejich bylo bezúhonné a učin je hodnými, aby v plné svěžesti dosáhli vysokého stáří a srdcem čistým plnili přikázání tvá.

Neboť tys Bůh náš, Bůh, jemuž náleží smilovati se a spasiti nás, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočatečným Ot-